

⁸ *Sextus (C.I.Can)*. (306, 24).

^{9,11,14,15} Baldus de Ubaldis, *In 1º, 2º, 3º, 4º, 5º, 6º, 7º, 8º et 9º Codicis (C.I.Civ)*.

Cadascun dels quatre còdexs que contenia part d'aquest text de Baldus va costar cinc lliures al seu comprador -misser Francesc Jordà, com hem dit, si no n'especificuem un altre; els llibres del *Codex*, com es pot comprovar en les descripcions, no són repartits homogèniament entre els quatre volums-. (306, 14, 10, 8 i 23, respectivament).

¹⁰ Angelus de Perusio (de Ubaldis), *In Digesum vetus, prima pars (C.I. Civ)*. (306, 9).

¹¹ Vegeu nota 9.

¹² Bartolus de Saxoferrato, *In Digesto veteri, prima pars (C.I.Civ)*. (306, 13).

¹³ Còdex miscel·lani amb els textos dels germans juristes Angelus i Baldus de Ubaldis, *Lectura super Feudis*; i Bartolus de Saxoferrato, *In tribus libris Codicis (C.I. Civ)*. Com esdevé sovint, la descripció d'aquest còdex a la subhasta és més breu i no esmenta el tercer dels textos que l'integren (306, 11).

^{14,15} Vegeu nota 9.

¹⁶ Bartolus de Saxoferrato, *In Infortiato, secunda pars (C.I.Civ)*. (306, 6).

^{17,34} Ludovicus Pontanus o Romanus († 1439), jurista italià que es doctorà a Bolonya i professor des del 1433 a Siena, és autor d'una variada obra, dins la qual destaquen *Consilia*, *Allegationes*, *Notabilia* (nota 34) i comentaris al *Codex* i al *Digestum (C.I. Civilis)*, a més d'estudis sobre lleis singulars que més tard foren publicats com a monografies (sembla el cas del primer esment, venut a la subhasta: 306, 7).

¹⁸ A més de la *Lectura super libri Institutionum (C.I.Civ)* i de la *Lectura super Decreto (C.I.Can)*, anònimes, en el mateix còdex s'esmenta un text de Bartolus de Saxoferrato, *In tribus libris Codicis (C.I. Civ)*. (306, 30).

8. Item, un altre llibre ab cubertes de pergamí, sens res, apellat *Sextus liber Decretalium*, sensⁱ glosses. E comensa en la segona carta: "vel nisi". E feneix: "nulli ergo liceat, et cetera".

9. Item, un altre llibre ab posts, ab mitges cubertes de cuyro vert, ab .II.^k gaffets, de paper, apellat *Sobre^l <el> primer, segon e terç del^m Codi*. Lo qual comensa en la segona carta: "est quod relectio". E feneix: "tamen ista autentica est specialis in suo casu".

10. Item, un altre llibre ab posts, ab mitges cubertes verdes abⁿ .II. gaffets, de paper, apellat *Angellus^o, Sobre la primera part de la Digesta Vella*. Comensa en la segona carta: "duracionem". E feneix: "quam possideriti servitutem".

11. Item, un altre llibre ab posts, ab mitges cubertes verdes, ab^p .II. gaffets, de paper, apellat *Baldo^o, Super .III°. et .V^o. Codicis*. Comensa en la segona carta: "en quod iure". E feneix: "Digesta de falsis qui-[...] et sic est finis".

12. Item, un altre llibre ab posts, ab mitges cubertes blanques, ab^r .II. gaffets, de paper, apellat *Bartholus, Super la primera part de la Digesta Vella*. Comensa en la segona carta: "proposicio". E feneix: "omnis suspicio".

13. Item, un altre llibre ab posts, ab mitges cubertes verdes, ab^s .II. gaffets, de paper, apellat *Angelus, Sobre les autèntiques^d e Baldo, Sobre los ussos dels feus eⁿ Bartoll, Sobre los .III. llibres del Codi*. Comensa en la segona carta: "dicitur principi". E feneix: "de deserioribus l<ex> prima".

14. Item, un altre llibre ab posts, ab mitges cubertes negres, ab^v .II. gaffets, apellat *Baldus super .VI°. Codicis*, de paper. Comensa en la segona carta: "debent sermones". E feneix: "set quid destanu liberis quam singulariter notat Baldus".

15. Item, un altre llibre ab posts, ab mitges cubertes blanques^x, de paper, apellat *Baldus, Sobre lo .VII°. e^y .VIII°. e .VIII°. del Codi*, ab^z dos gaffets. Comensa en la segona carta: "de eo qui creatus est". E feneix: "ut^{aa} supra dixi eadem lege ad emptus Baldus de Perusio, utrusque iuris doctor".

16. *lf.2r*. Item, un altre llibre^{ab} ab posts, ab mitges cubertes negres, apellat *Bartholus, Super^{ac} la segona part de la Inforssada*, de paper, ab .II. gaffets. Comensa la segona carta: "et supra titulo primo". E feneix en la derrera: "de penio vite eterne".

17. Item, un altre llibre ab posts, ab mitges cubertes negres, apellat *Ludovicus de Roma supra lo titol de verborum obligacionibus de acquirenda^{ad} hereditate*, ab altres tractats. Comensa en la segona carta: "vult quod aut isti". E feneix: "in ceteris dictis aliorum".

18. Item, un altre llibre ab posts, ab mitges cubertes vermelles, de paper, ab dos gaffets, apellat *Lectura sobre la Instituta*, e ab altres llibres e tractats sobre lo *Decret e Bartoll, Super tribus libris Codicis*. Comensa en la segona carta: "minentur". E feneix^{ac}: "contractus videntur in infra".

¹⁹ Bartolus de Saxoferrato, *In Infortiato, prima pars (C.I. Civ)*. (306, 5).

²⁰ Bartolus de Saxoferrato, *In Digesto novo, secunda pars (C.I. Civ)*. (306, 12).

²¹ Es dóna la circumstància que aquest còdex de *Recollectae super Digestum vetus, secunda pars (C.I. Civ)*, sembla datat el juny de 1394. (306, 15).

²² ... (306, 16).

²³ Aquest llibre de *Constitutiones feudorum* pot correspondre's amb el *liber Feudorum del C.I. Civilis*. (306, 22).

²⁴ El comprador d'aquest [*Scipió e] Anibal*, el text en català d'Antoni Canals, és en aquest cas mossèn Galceran de Vilanova i no pas misser Francesc Jordà (306, 25).

²⁵ Aquest text de Guido de Collemedio, «ab altres tractats», tampoc no especificats, constitueix el primer còdex de la biblioteca de Pujades que no és enregistrat a la subhasta.

²⁶ *Instituta (C.I. Civ)*, sense glossa. (306, 21).

²⁷ Text amb *Expositiones super Orationem* de M.T. Cicero. (306, 26).

²⁸ Tot i que el mal estat de conservació del protocol original no permet una lectura completa del títol, les dades són suficients per a identificar aquest «Agelius» amb Aulus Gellius, erudit romà del s.II, i el títol amb el seu *De noctibus atticis*; el text tractava sobre gramàtica, crítica literària i història i contenia interessants notícies sobre escriptors antics. Aquest còdex, segons la descripció notarial, «era de micer de Noves, e és stat restituit, e per çò lo cancel·l» amb una línia ondulada, raó per la qual no és testimoni a l'encant.

²⁹ ... (306, 27).

19. Item, un altre libre ab posts, ab mitges cubertes negres, apellat *Bartoll, Sobre la primera part de la Inforssada*, de^{af} paper, ab .IIII. gaffets. E comensa en la segona carta: "quod intellexerit". E feneix: "hic non sunt alie, et cetera".

20. Item, un altre libre ab posts, ab mitges cubertes blanques, ab dos gaffets, de paper, apellat *Bartholus, Sobre la segona part de la Digesta Nova*. Comensa en la segona carta: "aut est defectus". E feneix: "non firmavit extra eandem".

21. Item, un altre libre ab posts, ab mitges cubertes blanques, de forma comuna, de paper, ab .II. gaffets, apellat *Nicholaus o^{as} Recol·lectas super la segona part de la Digesta Vella*. Comensa en la segona carta: "in-[...]dem illa de teste". E feneix: "Iacobi de Bellena de Florencia. Anno Domini.M^o.CCC^o.LXXXIIII°. de mense iunii".

22. *lf.2v*. Item, un altre libre ab posts, ab mitges cubertes groges, ab .II. gaffets, de paper, apellat *Recollectas Iacobi^{ah} de Tholomeis^{ai} super .VI°. Codicis*. Comensa en la segona carta: "simile a canonico". E feneix: "consequentem permissam non esse veram".

23. Item, un altre libre ab cubertes de pergami, sens res, apellat *Constitutiones feudorum*, ab glosses. Comensa en la .II^a. carta: "set si dominus". E feneix: "Pr-[...]dus".

24. Item, un altre libre, ab cubertes negres de paper, ab .II. gaffets, en^{al} pla, apellat^{am} *Aníball*. Comensa en la segona carta: "[...] que memorie". E feneix: "penittus vel ignorans".

25. Item, un altre libre ab cubertes de pergami, de paper, apellat *Guido de Tholomedio*, ab altres tractats. Comensa en la .II^a. carta: "nostros". E feneix: "incurrunt a malediccionis si-[...]orum".

26. Item, un altre libre ab cubertes verdes, de pergami, ab un gaffet, apellat *Instituta*, sens gloses. Comensa en la segona <carta>: "Dominus animalium". E feneix: "Deo proprio ad eterna est".

27. Item, un altre libret ab cubertes vermelles, ab un gaffet, de paper, apellat *Exposiciones sobre algunes Oracions de Tulli*. Comensa en la .II^a. carta: "usque in". E feneix: "iudicavit".

febrer, 4

28. *lf.3r*. Item, un altre libre^{am} de paper, ab posts engrutades cubertes <de> vermell, ab tanchadors de cuyro, apellat *Agelius No-[...] Ethicarum*. E comensa en la segona carta: "erades accius". E feneix: "invenirique possit. Amen". Lo qual era <de> micer de Noves, e és stat restituït e per çò lo cancel·l.

29. Item, un altre libre de paper, ab posts engrutades, cubertes negres, ab tanchadors de cuyro, apellat *les Regles de Gorill*. Comensa en la segona carta: "declaro cum significo". E feneix: "qui morbus caminus est".

³⁰ Aquest text de M.T. Cicero, *De amicitia* i *De officiis* tampoc no és enregistrat a l'encant. Vegeu també nota 40.

³¹ Tot i que els catàlegs i repertoris consultats no la recullen, pensem que aquesta *Summa pauperum*, tampoc no enregistrada a la subhasta, és una mena de llibre gramatical d'iniciació.

^{32,36} Aquesta dotzena de quaderns i el llibre gros autògraf de Pujades formen part d'un *Repertorium* no especificat -però gairebé segur que és de temàtica jurídica, com la gran majoria de textos d'aquesta biblioteca-; el llibre és a la subhasta (306, 28).

³³ Quaderns amb les *Constitutiones Cataloniae*, abreujades, amb altres *Recollectae iuris*. Tampoc no foren subhastats.

³⁴ Vegeu nota 17.

³⁵ *Clementinae glosatae (C.I. Can)*. Tampoc no fou subhastat.

³⁶ Vegeu nota 32.

³⁷ L'autor d'aquest text, l'*Extragravatorium curiarum* (mena de tractat de dret constitucional elaborat el 1433), és el jurista barceloní Jaume Callís († 1434), l'inventari del qual donem també en aquest apèndix (doc. 170). (306, 29)

³⁸ Aquest llibre amb un *Extracte de clàusules de les institucions del Regne d'Aragó i de Catalunya* tampoc no fou subhastat. La raó ve explicada pel mateix notari que va inventariar-lo: «era de micer Ffrancesc Jordà, e fou-li restituhit, e per çò ho cancel·l» amb una línia ondulada. Es tracta del mateix misser Jordà que adquireix, pràcticament sencera, la biblioteca de Pujades (per a la relació completa de còdexs que adquireix, vegeu 306, 5).

³⁹ La datació d'aquest text d'*Oracions modernes d'oradors* és feta a Gènova, el 17 de juliol de l'any 1457, una desena d'anys abans de la mort del difunt Pujades. No podem precisar més de quin text es tracta perquè no consta a la subhasta.

⁴⁰ Segon còdex de M.T. Cicero, en aquest cas de les *Epistolae ad familiares*, i, com el de la nota 30, tampoc no passà a la subhasta pública.

⁴¹ Ramon de Penyafort, *Summa (C.I. Can)*. (306, 20)

30. Item, un altre libre de paper, ab posts, ab cubertes vermelles ab .II. gaffets, apellat *Tullius, De amicitia*^{ao} et *Tullius, De officiis*. E comensa en la segona carta: "tute sapiencis". E feneix^{ap}: "precepiisque letabere".

31. Item, .III. coerns de paper descornats, apellat *Summa pauperum*. Comensa en la segona carta: "tum et quida-[...]". E feneix: "processibus datum".

32. Item, .XII. coerns de paper descornats de un *Reportori*. Comensa en la segona carta: "quet mundus". E feneix: "utrum sindicus qui igno".

33. Item, .VII. coerns de paper descornats, apellats les *Constitucions de Cathalunya*, abreujades, ab altres *Recol·lectas de dret*. Comensa en la segona carta: "de officio delegari". E feneix: "probare de sola posicione".

34. Item, .III. coerns de paper descornats, apellat *los Notables de Ludovico Ponta de Roma*. Comensa en la segona carta: "et donatarius debet". E feneix^{aq}: "Ludovicus Po < nta > de urbe < Roma >".

35. Item, .XI. coerns de paper descornats, apellat *Glosas de les Clementines*. E comensa en la segona carta: "Inforciade". E feneix: "finis omnium glosarum Cle < mentinis >".

36. Item, un libre gros de paper, ab posts, ab mitges cubertes blanques, ab .III. gaffets, apellat *Reportori*. Comensa en la segona carta: "absens nota quoniam aliquis". E feneix: "Zoillus", de poca vàlua e scrit de la mà del dit deffunt.

37. Item, un libre de paper ab cubertes de pergamí, apellat *Exgravatoriorum curiarum*. Comensa la segona carta: "secundum probatur". E feneix: "potest leno tamen < Digesta > de iudiciis".

38. Item, un altre libre^{ar} de paper, ab cubertes de pergamí, apellat *Extracto de clàusules de les institucions del Regne de Aragó e de Cathalunya*. Comensa en la segona carta: "est a magn-[-]-bus suis". E feneix: "servobitis in compram". Lo qual era de micer Ffrancesch Jordà, e fou-li restituhit e per çò ho cancel·l.

39. *1f.3v*. Item, un altre libret petit, de paper, ab cubertes de pergamí, apellat^{as} *Oracions modernes de oradors*. Comensa en la segona carta: "[...] tuo videor". E feneix: "data Ienue .XVII. Iulii .M°.CCCC.LVII.".

40. Item, un altre libret petit de paper, ab cubertes de pergamí, apellat *Apístoles familiars de Tulli*. Comensa en la segona carta: "ita sunt omnia debilitata". E feneix: "pridie Ianuari raptim senes".

41. Item, un altre libre de pergamí, ab posts ab cubertes vermelles, ab un gaffet, apellat *Summa Raymundi de Penafort*. E comensa en la segona carta: "alium benefficium". E feneix: "eclesiis et patris locis".

.....
Item, .VI. posts entre grans e petites abtes a tenir libres

⁴² L'únic còdex de contingut clarament gramatical (vam insinuar la possibilitat que també ho fos el de la nota n° 31) és aquest d'Evrardus Bethuniensis, *Graecismus*; tampoc no figura a l'encant.

⁴³ És impossible esbrinar el contingut d'aquests *Tractatus*.

.....

42. Item, un libre^{at} de pergamí, ab posts, ab mitges cubertes vermelles, apellat *Abreart*. Comensa en la segona carta: "vitas [...]". E feneix: "mille quatuor usque quinquem gresistius habebit".

.....

43. Item, una caixa blanca, sens tencadures, en què havia^{au} molts coerns de paper de *diverses tractats*.

.....

Item, un feristoll de fusta de Flandes.

^a de la casa *interlineat*.- ^b *segueix cancel·lat robes*.- ^c *el mal estat del protocol impedeix la lectura de part de la paraula. És per això que indiquem les parts il·legibles amb [...]*.- ^d *segueix cancel·lat dos*.- ^e apellat *Decretals interlineat*.- ^f *segueix cancel·lat super*.- ^g *mitges interlineat*.- ^h *segueix cancel·lat de*.- ⁱ *sens glosses interlineat*.- ^k .II. *gaffets interlineat, damunt de apella<t> cancel·lat*.- ^l *sobre interlineat*.- ^m *del Codi interlineat, damunt de del [...]* Baldo *cancel·lat*.- ⁿ *ab .II. gaffets interlineat*.- ^o *segueix cancel·lat lo qual*.- ^p *ab ... paper interlineat*.- ^q *segueix cancel·lat sob<re>*.- ^r *ab ... paper interlineat*.- ^s *ab ... paper interlineat*.- ^t *segueix cancel·lat comen<sa>*.- ^u *e ... Codi interlineat*.- ^v *ab .II. gaffets interlineat*.- ^x *segueix cancel·lat ab .II. gaffets*.- ^y .VIII°. e .VIII°. *interlineat*.- ^z *ab dos gaffets interlineat*.

^{aa} *ut supra interlineat*.- ^{ab} *segueix cancel·lat ap*.- ^{ac} *super ... Inforssada interlineat*.- ^{ad} *segueix cancel·lat possicione*.- ^{ae} *segueix cancel·lat ad presens de*.- ^{af} *de paper interlineat*.- ^{ag} *o Recol·lectas interlineat*.- ^{ah} *Iacobi de interlineat*.- ^{ai} *segueix cancel·lat comensa*.- ^{aj} *en pla interlineat*.- ^{ak} *segueix cancel·lat com <ensa>*.- ^{al} *aquest esment librari és cancel·lat amb una línia ondulada*.- ^{am} *segueix cancel·lat come<nsa>*.- ^{an} *segueix cancel·lat part*.- ^{ao} *segueix cancel·lat videtur asum-[...]orum*.- ^{ar} *aquest esment librari és cancel·lat amb una línia ondulada*.- ^{as} *segueix cancel·lat de*.- ^{at} *segueix cancel·lat ab*.- ^{au} *segueix cancel·lat lo següent*.

¹ Vegeu 305, 2. El llibreter Bartomeu Sastre, en el darrer testimoni documental de la seva actuació en el nostre apèndix, és el comprador d'aquest primer còdex i dels tres següents (notes 2-4).

² Vegeu 305, 4.

³ Vegeu 305, 1.

⁴ Vegeu 305, 3.

⁵ Vegeu 305, 19. Misser Francesc Jordà adquirí gairebé tots els exemplars de la subhasta de llibres relictos pel difunt Francesc Pujades (notes n°s 5-24 i 26-33 d'aquest encant). Els llibres comprats pel llibreter Sastre (notes n°s 1-4, *ibidem*) i un altre adquirit per mossèn Galceran de Vilanova (nota 25, *ibidem*) són els únics que no passaren a ésser propietat de misser Jordà.

⁶ Vegeu 305, 16.

⁷ Vegeu 305, 17.

⁸ Vegeu 305, 14.

⁹ Vegeu 305, 10.

¹⁰ Vegeu 305, 11.

1466?

Encant públic dels llibres relictes per Francesc Pujades, Doctor en lleis, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Andreu Mir, *Plec d'inventaris*, 1466-1487, lligall 5, fols. 7r-8v.
Cit. MADURELL: *Jaume Callís...*, p. 561.

- .....
1. *lf. 7r.* Primo, un libre de pergami cubert de posts negres, ab .IIII. gaffets e cantoneres^a, appellat *Inforsada*^b, a na Barthomeu Sastre, libreter, per .....
.....XII. lliures, .IIII. sous.
  2. Item, un libre de pergami cubert de posts verdes, ab .IIII. gaffets e cantoneres, appellat *Codic*^c, al dit, per .....VI. lliures, .II. sous.
  3. Item, un libre de pergami ab^d cubertes de posts de cuyro vermell, ab .IIII. gaffets e cantoneres, appellat *Digesta Nova*^e, al dit, per .....VIII. lliures, .XVIII. sous.
  4. Item, un altre libre de pergamins ab cubertes de posts blanques, appellat *Digesta Vella*^f, al dit Berthomeu Sastre, libreter, per .....VIII. lliures, .XI. sous.
  5. Item, un libre ab posts, ab mitges cubertes^g negres, appellat *Bartoll, Sobre la primera part de la Inforsada*, ab .IIII. gaffets, a micer Ff<rancesc> Jordà .....
.....V. lliures, .X. sous.
  6. Item, un altre libre ab posts, ab mitges cubertes^h negres, appellat *Bartoll, Sobre la segona part de la Inforsada*, al dit .....III. lliures, .X. sous.
  7. Item, un libre ab posts, ab mitges cubertes negres e dos gaffets, appellat *Ludovicus de Roma, Sobre lo titoll de verborum obligacionibus* e altres tractats, al dit . . . . .III. lliures.
  8. Item, un libre ab posts, ab mitges cubertes negres, ab .II. gaffets, appellat *Baldo o Lectura sobre lo Sisè del Codi*ⁱ, a micer Ff<rancesc> Jordà .....V. lliures.
  9. Item, un libre ab posts, ab mitges cubertes verdes, ab .II. gaffets, appellat *Angellus, Sobre la primera part de la Digesta Vella*, al dit .....III. lliures.
  10. Item, un libre ab posts, ab mitges cubertes verdes, ab .II. gaffets, appellat *.IIII. e .V. del^k Codi*, al dit .....V. lliures.

¹¹ Vegeu 305, 13.

¹² Vegeu 305, 20.

¹³ Vegeu 305, 12.

¹⁴ Vegeu 305, 9.

¹⁵ Vegeu 305, 21.

¹⁶ Vegeu 305, 22.

¹⁷ Vegeu 305, 7.

¹⁸ Vegeu 305, 5.

¹⁹ Vegeu 305, 6.

²⁰ Vegeu 305, 41.

²¹ Vegeu 305, 26.

²² Vegeu 305, 23.

²³ Vegeu 305, 15.

²⁴ Vegeu 305, 8.

²⁵ Vegeu 305, 24. Com ja hem dit en la nota 5 d'aquest document, aquest text adquirit per mossèn Galceran de Vilanova és dels pocs que no varen passar a la biblioteca de misser Francesc Jordà.

²⁶ Vegeu 305, 27.

11. *lf. 7v.* Item, un libre ab posts, ab mitges cubertes verdes e dos gaffets, appellat *Àngell, Sobre les autèntiques, e Baldo, Sobre los ussos dels feus*, a micer Ff <rancesc> Jordà . . . . .V. lliures, .X. sous.
12. Item, un libre ab posts ab mitges cubertes blanques, ab dos gaffets, de paper, appellat *Bartoll, Sobre la segona part de la Digesta Nova*, al dit . .III. lliures, .VI. sous.
13. Item, un libre ab posts ab mitges cubertes blanques, ab dos gaffets, appellat *Bartoll, Sobre la primera part de la Digesta Vella*, al dit . . . . .III. lliures.
14. Item, un libre ab posts ab mitges cubertes de cuyro vert, ab .II. gaffets, appellat *Baldo, Sobre lo primer, segon e terç del Codi*, al dit . . . . .V. lliures.
15. Item, un libre ab posts, ab mitges cubertes blanques, de forma comuna, de paper, ab .II. gaffets, appellat *Nicholaus o Recol-lectas sobre la segona part de la Digesta Vella*, al dit . . . . .XV. sous.
16. Item, un libre ab posts, ab mitges cubertes groges, ab .II. gaffets, de paper, appellat *Recol-lectas Iacobi de Tholomeis super Sexto Codicis*, a micer Ff <rancesc> Jordà . . . . .XV. sous.
17. Item, un libre de pergamins, ab mitges cubertes de cuyro vermell, ab .IIII. gaffets, appellat *Ardiacha, Sobre lo .VI. e altres tractats*, a micer Ff <rancesc> Jordà . . . . .II. lliures.
18. Item, un libre^m de pergaminsⁿ, ab cubertes de posts blanques, sens gaffets, appellat *Decretalls*, al dit . . . . .I. lliura, .X. sous.
19. *lf. 8r.* Item, un libre de pergamins, ab cubertes <de> posts, descornat, sens gaffets, appellat *.Xi. sobre lo Codi*, a micer Ff <rancesc> Jordà . . . . .IIII. lliures.
20. Item, un libre de pergamins, ab posts ab cubertes vermelles, ab un gaffet, appellat *Summa Raymundi de Penafort*, al dit . . . . .V. sous.
21. Item, un altre libre de pergami, ab cubertes verdes, appellat *Instituta*, sens glosses, al dit . . . . .I. sou.
22. Item, un altre libre ab cubertes de pergami, sens res, appellat *Constitucion <i> sffeudorum*, a micer Ff <rancesc> Jordà . . . . .V. sous.
23. Item, un libre ab posts, ab mitges cubertes blanques, appellat *Baldo sobre lo .VIIe, .VIIIe e .VIIIe del Codi*, al dit . . . . .V. lliures.
24. Item, un libre ab cubertes de pergami, sens res, appellat *Sextus Decretalium*, al dit . . . . .VI. sous.
25. Item, un libre ab cubertes negres, de paper, ab dos gaffets, en pla, appellat *Aníball^o*, a mossèn Galceran de Vilanova . . . . .VI. sous.
26. Item, un altre libre ab cubertes vermelles, ab un gaffet, de paper, appellat *Exposicions sobre algunes Oracions de Tulli*, a micer Ff <rancesc> Jordà . . . . .V. sous.

²⁷ Vegeu 305, 29.

²⁸ Vegeu 305, 36.

²⁹ Vegeu 305, 37.

³⁰ Vegeu 305, 18.

³¹ Esment, inèdit d'altra banda, d'un llibre de Flavius Josephus amb els seus dos textos fonamentals: les *Antiquitates Judaearum* i el *De bello Judaearum*. En Jordà l'adquirí per 11 lliures, el segon preu més alt de tot l'encant de llibres (el primer és el de l'*Infortiatum* de la nota 1). Aquest còdex i els dos següents no han estat localitzats a l'inventari.

³² Gaufridus de Trani, *Summa super rubricis Decretalium*, «ab altres obretes».

³³ Un nou text de Valerius Maximus (el difós *De factis et dictis memorabilibus*).

27. Item, un libre de paper, ab posts engrutades, cubertes negres, apellat^p *Regles de Gorill*, al dit . . . . . .III. sous.
28. Item, un libre gros de paper, ab posts, ab mitges cubertes blanques, ab gaffets, apellat *Reportori*, de pocha vàlua e poch, scrit de la mà del dit deffunt, al dit . . . . . .X. sous.
29. Item, un libre de paper, ab cubertes de pergami, apellat *Exgravatorium curiorum*, a micer Ff < rancesc > Jordà . . . . . .VIII. sous.
30. *lf. 8v.* Item, un altre libre ab posts, ab mitges cubertes vermelles, de paper, ab dos gaffets, apellat *Lectura sobre la Instituta* e ab altres llibres e tractats sobre lo *Decret e Bartoll^a*, *Super tribus libris Codicis^r*, a micer Ff < rancesc > Jordà, per . . . .III. lliures.
31. Item, un libre de pergamins, ab dos gaffets e cubertes vermelles, apellat *Ioseffo, Antiquitatum et De bello iudayco*, al dit micer Ff < rancesc > Jordà, per . . . .XI. lliures.
32. Item, un libre de pergamins de forma xique, ab dos gaffets, cubert de pell blanca, apellat *Summa de Gofret* ab altres obretes, al dit micer Ff < rancesc > Jordà, per . . . . .II. lliures, .X. sous.
33. Item, un libre de pergamins, de forma mitgana, ab dos gaffets, la hun trenchat, ab cubertes de posts vermelles, apellat *Valerio Maximo*, al dit micer Ff < rancesc > Jordà . . . . .II. lliures, .XVIII. sous.

^a segueix cancel·lat de pergami.- ^b segueix cancel·lat a micer.- ^c segueix cancel·lat a micer.- ^d segueix cancel·lat cup.- ^e segueix cancel·lat a micer.- ^f segueix cancel·lat a micer.- ^g segueix cancel·lat blanques.- ^h segueix cancel·lat blanques.- ⁱ segueix cancel·lat a na.- ^k del interlineat, damunt de sobre les cancel·lat.- ^l segueix cancel·lat segon < na >.- ^m segueix cancel·lat ab cubertes.- ⁿ segueix cancel·lat sens res, apellat *Sextus Decretalium*, sens glosses.- ^o segueix cancel·lat al ho < nrat >.- ^p segueix cancel·lat ani.- ^q segueix cancel·lat sobre.- ^r segueix cancel·lat Comensa en la segona carta: "orium".

¹ Nicolaus de Lira, *Postilla super Psalterium*. A més d'aquest, posseeix un altre text de Lira a la nota 7.

² El *Tristany*, present ja en d'altres documents del nostre estudi.

³ *Evangeliarium (Biblia)*, en català.

⁴ *Genesis (Biblia)*.

⁵ Cerverí de Girona (†d. 1285), trobador. D'ell es conserva la producció més extensa de tota la literatura trobadoresca: 119 composicions vàries (pervingudes amb el nom de *Cerverí de Girona*) i uns *Proverbis* en 1197 quartetes (amb el nom de *Guillem de Cervera*).

⁶ Johannes papa XXI, *Thesaurus pauperum*. Malgrat tot, remetem a les reserves expressades sobre aquest títol quan no va acompanyat de més dades -com ara l'*incipit* o l'*explicit*-, perquè pot tractar-se d'un text gramatical (296, 7).

⁷ Nicolaus de Lira, *Postilla super Psalterium*.

⁸ El text més interessant, propietat de Junyent, és potser aquest d'una obra de l'historiador romà Sallustius.

⁹ No deixa d'ésser curiós aquest *Llibre de les formigues* no identificat.

¹⁰ Els *Evangelia Matthaei* en català.

¹¹ Aquest llibre de Boethius (encara que no especifiqui el títol, és molt difícil que no sigui el *De consolacione Philosophiae*) el tenia, per raons que desconeixem, mossèn Joan Roig.

1466, març, 8

Inventari parcial dels llibres relictos per Joan Bernat de Junyent, mercader, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Antoni de Vilanova, *Plec d'inventaris de diversos anys* [Original perdut], lligall 26.
Cit. C.CARRÈRE: *Vie privée...*, pp. 284-290.
Ed.parc. MADURELL: *Mss. Eiximinians*, n° 37.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 132.
Ed.parc. MADURELL: *Regesta Biblias...*, n° 64.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 24.

.....

1. <Primo>, un altre llibre escrit en paper, de forma de full, ab quatre gaffets e sinc bolles en cascuna post, appellat *Nicholau de Lira sobre lo Saltiri*.
2. Item, un llibre escrit en paper, ab posts, de sinch bolles en cascuna post e dos gaffets, appellat *Tristany*, escrit a corandells.
3. Item, un altre llibre escrit en paper, de forma de full, ab les posts vermelles, ab dos gaffets, lo qual és appellat *Los Evangelis*, en pla.
4. Item, un altre llibre escrit en paper, de forma de full, ab posts, ab dos gaffets, ab sinch bolles, appellat *Gènesi*.
5. Item, un altre llibre de forma de full, ab posts engrutades, appellat *Libre dels dictats que féu en Cerverí*.
6. Item, un altre llibre de forma de full maior, escrit en pergamins, ab posts e dos gaffets, appellat *Tresor dels Pobres*.
7. Item, un altre llibre en forma de full, ab dos gaffets e sinch bolles, appellat *Nicholau de Lira sobre les Vesprals*, escrit en paper.
8. Item, un altre llibre de forma maior, de vuyt cartes lo full, ab les posts picades, ab dos gaffets, appellat *Salusti*, en paper.
9. Item, un altre llibre de forma de full, ab cubertes de pergami, appellat lo *Libre de les formigues*.
10. Item, un altre coern escrit en paper, vell. Lo qual comensa: "Matheu quant hac predicat primerament l'Avangeli".
11. Item, un altre llibre ab posts, ab dos gaffets e sinch bolles, escrit en pergami, appellat *Boeci*; lo qual tenia mossèn Joan Roig.

307 Inventari parcial Joan Bernat de Junyent

¹² Hem identificat més d'un testimoni de la *Summa collationum* de Johannes Gallensis en català.

¹³ *Flores sanctorum*, en català.

¹⁴ F. Eiximenis, *lo Crestià*, primer volum.

12. Item, un libre de forma de full appellat *Suma de Colacions*, escrit en pergamí. Lo qual comensa en la primera carta escrita en lletres vermelles: "aquest és lo pròlech". E en lletres negres: "com lo doctor". E faneix: "finito libro. Sic laus gloria Christo. Amen". Lo qual és ab sinch bolles e quatre gaffets, escrit a corandells, ab sa rúbrica.

13. Item, un altre libre de forma de full, ab posts, ab sinch bolles, ab dos gaffets, escrit en pergamí. Lo qual és appellat *Flors sanctorum*, escrit a colendells, escrit en pla, ab sa rúbrica.

14. Item, un altre libre de forma de full maior, escrit en paper e sisternat de pergamí, fet a corandells, ab posts e sinch bolles e dos gaffets, appellat *lo Primer volum del Christià*.

¹ Seneca, *Epistolae*.

^{2,3,8} Com veurem en identificar els llibres, mossèn Teixidor en posseïa molts per a l'aprenentatge de la gramàtica (els clàssics de la matèria i altres més genèrics de *Grammatica* i *Logica*). Per exemple, té per triplicat aquest *Doctrinale* d'Alexander de Villadei.

⁴ Sobre la problemàtica d'identificació del títol *Alexandre*, vegeu (12, 12).

⁵ Evrardus Bethuniensis, *Graecismus*. Un altre dels tractats gramaticals clàssics.

⁶

⁷ *Lectura* o comentari sobre les *Summae logicales* de Petrus Hispanus.

⁸ Vegeu nota 2.

⁹ Boethius, *De consolatione Philosophiae*.

¹⁰ *Partes* de Donatus i *Regulae*, binomi de textos gramaticals molt freqüent a la documentació.

1466, abril, 7

Inventari dels llibres relictes per Antoni Teixidor, prevere beneficiat de l'església de la vila de Cervera.

AHPB. Antoni Palomeres, *Plec d'inventaris*, 1463-1484, lligall 8, fols. 1v-3r.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 133.

Item, havem atrobat en la cambre <en> la qual lo dit defunct tenia en la dita casa...

.....
Item, una caixa de fusta d'àlber, enleunade als canto<n>s, ab pany, sobrepany e clau, dins la qual atrobam...

.....
1. <Primo>, un libre scrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vermell, picades, ab quatre tencadors, ab parxes de seda blave. En lo qual són scrites les *Epístoles de Sènecha*.

.....
Item, un coffre vell, enlaunat de ferre, dins lo qual atrobam ...

.....
2. Item, un libre scrit en paper sisternat de pergamins, ab posts cubertes de un pergamí, quatre gaffets e sinch bolles a cascuna post, apellat *Lectura de Doctrinal*.

3. Item, un *Doctrinal* antich e sotil, scrit en pergamins, ab posts.

4. Item, un *Alexandre* antich, scrit en paper, ab^a cubertes engrutades, sotil.

5. Item, un *Ebreart* antich, sotil, scrit en pergamins, ab posts, sens tencador.

6. Item, un librot scrit en paper, tot ernat e descornat, en lo qual és scrite *Britos*, de *Lectura sobre los tractats de Lògica*.

7. Item, una *Lectura de Lògica Petri Ispani* scrite en paper, ab posts cubertes de cuyro negre, ab dos tencadors e sinch bolles a cascuna part, ab un pergamí dessús.

8. Item, un *Doctrinal* scrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro negre.

9. *lf.2v*. Item, un *Boeci, De consolatione*, en latí, scrit en paper, ab posts cubertes de cuyro blanch.

10. Item, unes *Parts e Regles* antigues e sotils, ab posts cubertes de cuyro blanch.

¹¹ El «magister Sententiarum» per excel·lència és Petrus Lombardus.

^{12,21,24} Textos i tractats de *Logica*.

^{13,20} *Physicorum libri*, els més coneguts dels quals són els d'Aristoteles.

¹⁴ Com també és molt coneguda l'*Ethica* d'aquell filòsof grec.

¹⁵ *Evangeliarium* (*Biblia*).

^{16,22,23} Quaderns i cartipassos de *Notae grammaticae*.

¹⁷ No és pas el primer testimoni de la *Poetria nova* de Gaufridus de Vinosalvo.

¹⁸ Cinc quaderns representen un altre dels tractats gramaticals per excel·lència: el

Catholicon de Johannes Balbus Januensis.

¹⁹ *Psalterium* i *Breviarium*.

²⁰ Vegeu nota 13.

²¹ Vegeu nota 12.

^{22,23} Vegeu nota 16.

²⁴ Vegeu nota 12.

²⁵ *Llibre d'Hores de la verge Maria*.

²⁶ *Breviarium ad usum diocesis Barchinonae* (*Liturgica*).

11. Item, un *Mestre de sentències* escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro negre, ab tencadors e bolletes, cubert de drap de lli.

12. Item, un libre escrit en paper^b, <ab> posts cubertes de cuyro vermell, ab un stalvi de pergamí, ab dos gaffets e bolletes, qui tracte de *Lògica*. E comensa la primera carte: "quoniam *Logica* est". E finex la matexa carte: "est alique in".

13. Item, *los Phísichs* escrits en pergamins, ab posts cubertes de cuyro burell e bolletes de ferro.

14. Item, vuyt coerns de paper continentes en si certa part de *les Ètiques*.

15. Item, un^c libre de *Evangelis* escrits en paper, vell e antich, són tocats e hosts ab cubertes de pergamí.

16. Item, unes *Notes petites de gramàtica*, sotils e de poca valor.

17. Item, un libre escrit en paper, ab posts cubertes de alude, intitulat a la part de ffora *Poetria de Graufret*.

18. Item, sinch coerns de la forma maior^d, de paper, escrits e cusits en un pergamí, intitulat a <la> part de ffora l'*Art del Cathalicon*.

19. Item, un *Saltiri e Breviari* antich e de poca vàlua, escrit en pergamí.

20. Item, .XIII. sisterns de paper escrit, en los quals és scrite part de la *Lectura sobre los phísichs*.

21. Item, uns *Tractats de lògica* escrits en paper, sotils.

22. Item, unes *Notes de gramàtica* scrites en paper, sotils.

23. Item, un cartapàs de *Notes de gramàtica*.

24. Item, uns *Tractats de lògica* escrits en pergamins, sotils.

25. *1f.3r.* Item, unes *Hores de nostra Dona e Offici de morts*, scrites en pergamí, antigues e de poca valor, ab *Compter* al devant e après lo *Canticum gradum*, ab posts cubertes de cuyro vermell.

26. Item més, un *Breviari de regle mitjana del bisbat de Barchinona*, escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vermell e dos tencadors. Comensa en la primera carte ab letres vermelles: "incipit cursus de istoriis, de leccionibus, de responsis et antiphonis". E fenex en la derrera carte: "prope est ut veniat oracio dominicalis vel quatuor temporum".

^a segueix cancel·lat posts.- ^b segueix cancel·lat ab cuber <tes>.- ^c segueix cancel·lat Evangelis.- ^d segueix cancel·lat escrit.

309 Testament Jaume Masdeu

Biblia (2 volums), *Flores sanctorum* i *Evangeliarium* en romanç.

1466, maig, 31

Testament de Jaume Masdeu, sots-diacon beneficiat de l'església de Sant Just de Barcelona, en què disposa el llegat d'un lot de llibres, entre d'altres béns, a favor de Bernat Sagristà, mercader i ciutadà de Barcelona.

AHPB. Bernat Montserrat, *Quartum librum testamentorum*, lligall 7, 1453-1466, fols. 180r-183r.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscripts...*, n° 134.

.....

lf.182r. Et ex alia parte dimitto eidem Bernardo Sagrista, <mercatori civi Barchinone>, unam *Bibliam* in romancio, in duobus voluminibus, scriptam in papiro et cisternatam de pergamenis, et unum librum vocatum *Fflors sanctorum* in romancio, scriptum in pergamenis, et uns *Evangelis* in romancio, scripta in pergamenis.

¹ Còdex amb tres textos del *C.I. Civilis: Institutae, Volumen i els Tres libri Codicis*.

² *Digestum vetus (C.I. Civ)*.

³ *Infortiatum (C.I. Civ)*.

⁴ *Codex (C.I. Civ)*.

⁵ Baldus de Ubaldis, *Lectura super Feudis (C.I. Civ)*. Molts dels còdexs de Destorrent posseeixen «forma de glossador» (és a dir, text amb glossa).

⁶ Baldus de Ubaldis, *Commentarium in septimo Codicis (C.I. Civ)*.

1466, juliol, 10

Inventari dels llibres relictes per Lluís Destorrent, Doctor en lleis, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Antoni Palomeres, *Plec d'inventaris*, 1463-1484, lligall 8, fols. 2v-6v.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 135.

juliol, 18

.....

1. Primo, un libre scrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vert, ab dos scudets e un gaffet, ab correig negre, apellat^a *Volum*, en lo qual és scrite la *Instituta* en lo principi^b, ab los tres llibres del *Codi*.

2. Item, un altre libre scrit en pergamins^c, a corandells, ab posts cubertes de cuyro groch, ab quatre gaffets, quatre scudets e correigs grochs, ab cantoneres e gorniment de leutó, apellat <*Digesta*> *Vella*. Comensa la primera carte scrite en letres negres: "omnem rei publice". Lo rubrum comensa: "in nomine Domini". E feneix la derrera carte del dit libre: "ffinito libro sic laus gloria Christo". E és glosat.

3. Item, altre libre scrit en pergamins, a corandells, ab posts cubertes de cuyro negre, ab tres gaffets e quatre scudets, ab cantoneres e gorniments de leutó, apellat *Inforsada*. Comensa la primera carte scrite en letres negres: "dotis causa". E ffinex la derrera carta: "postliminio non sit reversus".

4. Item, un altre libre scrit en pergamins, a corandells, ab posts cubertes de cuyro vert, ab quatre scudets e tres gaffets, ab cantoneres e gorniment de leutó, apellat *Codi*. Comensa la primera carte en letres negres: "hec que necessaria". Lo rubrum comensa: "in nomine Domini". E finex la derrera carte: "paterne testem habeant".

5. Item, un libre scrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, ab quatre gaffets <e> quatre scudets, cubert la meytat de cuyro groch, apellat *Baldo, Sobre los feus*. Comensa la primera carte en letres negres: "intellectum tibi dabo". E finex la derrera carte: "valete in Christo Ihesu Domino nostro Deo gracias".

6. Item, altre libre scrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, ab quatre gaffets e quatre scudets, cubert la meytat de cuyro vert, apellat *Baldo, Sobre lo setè del Codi*. Comensa la primera carte: "[...] pestau-[...]". E fenex la derrera carte: "Et sic est finis *Septimus liber Baldi super Codicis*".

^{7,8} Bartolus de Saxoferrato, *In Infortiato, prima et secunda pars*, en dos volums.

⁹ Angelus Gambiglionus, dit l'Aretino, fou un jurista italià († d.1451), autor d'un *Commentarium super libri Institutionum* que tingué gran fortuna. Sembla que l'*explicit* recull el nom del copista i la data: «Jacobus de Busto, del ducat de Brabàntia», que l'hauria escrit el 8 d'agost de 1454 a Castelnuovo (Nàpols); els números, curiosament, i en contra de la pràctica habitual, són escrits en aràbic a l'instrument original -els notaris ja acostumaven a emprar la numeració aràbiga per a paginar els fulls, però molt rarament en el text, on feien servir correntment la numeració romana-.

¹⁰ Hem identificat els següents textos d'aquest còdex miscel·lani: Bartolus de Saxoferrato, *Disputationes*; Baldus i Angelus de Ubaldis (aquests dos germans juristes també es podem trobar esmentats en els repertoris amb el gentilici «de Perusio»), *Quaestiones disputatae*; i *Tractatus* de Matthaeus Romanus (o Matthaeus Angelus).

¹¹ D'aquest autor tenim també els còdexs de les notes 15,18,24 i 25.

¹² Angelus de Perusio és autor de diversos comentaris al *C.I.Civilis* (en el qual s'inscriu el realitzat sobre les *Authenticae*).

¹³ Baldus de Ubaldis, *Commentarium in octavo, nono et decimo Codicis (C.I.Civ)*.

7. *lf.3r.* Item, altre libre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, ab quatre gaffets e quatre scudets, cubert la meytat de cuyro negre, apellat *Bartol, Sobre la primera part de la Inforçada*. Comensa la primera carte en^d letres grosses: "quia hic non est capud libri". E fenex en letres menudes: "hic non sunt alia".

8. Item, altre libre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro negre, ab quatre gaffets^e, ab los correigs grochs e quatre scudets, apellat *Bartol, Sobre la derrera part de la Inforsada*. Comensa la primera carte en letres grosses: "per omnia dicit". E fenex la derrera carte: "explicit *Secunda pars excellentissimi domini Bartholi de Saxoferrato, legum doctoris, Super Inforciatam scripta*".

9. Item, altre libre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro vermell^f, sens gaffets e scudets, apellat *Angel de Galbalionibus de Erecio, Sobre la Instituta*^g. E primera part comensa la primera carte: "cum premium virtutis illustrissime princeps^h". E fenex la derrera carte: "scriptum per me *Iacobum de Busto, ducis de Brabantia .1454. die .8. augusti in Castronovo reg-[...]. Deo laus*".

10. Item, altre libre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro vermell, ab quatre gaffets, ab correigs grochs e quatre scudetsⁱ. En lo qual són scrites diverses *Repeticions de Barbasso*, de *Johan Patrusso*, moltes *Disputacions de Barthol*, *Qüestions disputades per Àngel e Baldo*, e *Tractats*, axí de *Matheu de Macarellis* com de *Àngel*. Comensa la primera carte en letres grosses: "dignum quidem reputatum". E fenex la derrera carte: "et de verborum obl<igacionibus> l<ex> ex ca<usa> .g. insulam Deo gracias", scrit de diverses mans.

11. Item, altre libre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro blanch, ab dos gaffets e dos scudets, appellat *Spica de Brissen<cis> per a.b.c.* e dura fins^k a la .c. inclusivament. Comensa en letres grosses: "inter multa". E fenex la derrera carte del dit libre: "dixi supra proxima *Petrus episcopus Brissensis*".

12. Item, altre libre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro vert, ab dos gaffets, ab correigs grochs e dos scudets, *lf.3v.* apellat *Àngel sobre les auçrènticas*, ab una *Repitició de Barbasso* a la fi de letre scrite d'altre mà. Comensa la primera carte en letre menude: "super glosa Rubrice". E fenex la derrera carte: "laus Deo clementissimo. Amen".

13. Item, altre libre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro negre, ab dos gaffets, ab correigs grochs e dos scudets, apellat *Baldo sobre lo vuyrè, novè e desè del Codi*. Comensa la primera carte: "glosa continuat". E fenex la derrera carte: "nec reperitur plus compilasse laus Deo. Deo gracias".

¹⁴ Còdex miscel·lani amb els següents textos identificats: Bartolus de Saxoferrato, *In tribus libris Codicis*; Angelus Gambiglionus, dit l'Aretino, autor d'un *Tractatus de maleficiis* (editat uns anys després, el 1472); i Bartolus de Saxoferrato, *Super constitutione "Ad reprimendam"*.

¹⁵ Vegeu nota 11.

¹⁶ L'inventari dels llibres relictos per Lluís Destorrent és del 1466 i aquest còdex de *Consilia* de Petrus de Ancarano és datat el 5 d'abril del 1460, uns quants anys abans.

¹⁷ Baldus de Ubaldis, *Commentarium in sexto Codicis (C.I.Civ)*.

¹⁸ Vegeu nota 11. Com hem vist, molts dels còdexs d'aquesta biblioteca ofereixen dades sobre la seva datació (fins i tot sobre copistes, amb nom i cognom, com sembla el de la nota 9). El d'aquest registre és datat l'any 1360, tot i que no podem assegurar-ho (també podria tractar-se de l'any de composició de l'obra i no pas de la data concreta d'aquesta còpia).

¹⁹ Bartolus de Saxoferrato, *In Digesto veteri, prima pars (C.I.Civ)*.

²⁰ Baldus de Ubaldis, *Commentarium in primo, secundo et tercio Codicis (C.I.Civ)*.

14. Item, altre libre escrit en paper, de^l diverses letres, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro vermell, ab dos gaffets, ab correigs verts e dos scudets, apellat *Bartol, Sobre los tres libres del Codi*, e los *Singulars de Luduico*, e *Àngel de Erecio, Sobre lo tractat de maleficiis e Extravagant ad reprimendam per lo Barthol.* Comensa la primera carte en letres grosses: "in nomine Ihesu Christi". E fenex la derrera carte: "excepcionem haberet quia in dubio".

15. Item, altre libre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro negre, ab dos gaffets, ab correigs grochs e dos scudets, apellat *Spica de Pere Brixencis sobre les quatre^m letres del .a.b.ⁿ*. Çò és, a ssaber .I.l<icet> l<ex> .m. Comensa la primera carte en letres grosses: "imputari". E fenex la derrera carte: "*Petrus episcopus Brixensis, utriusque iuris doctor*".

16. Item, altre libre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma^o de glosador, cubert la meytat de cuyro blanch, ab quatre^p gaffets, ab correigs de cuyro canat e quatre scudets, apellat *Consells de Pere de Ancarra*. Comensa la primera carte: "in Christi nomine". E fenex la derrera carte: "sub anno Domini .M^o.CCCC^o. sexagesimo in vigilia palmarum".

17. Item, altre libre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro blanch, ab quatre gaffets, ab correigs leonats e quatre scudets, apellat *Baldo, Sobre lo sisè del Codi*. Comensa la primera carte: "glosa continuat rubricam". E fenex la derrera carte: "per omnia secula seculorum. Amen".

18. Item, altre libre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro negre, ab dos gaffets, ab los correigs leonats e dos scudets, apellat *Spica de Pere de Brixencis*. Comensa en la letre .R. e finex en la .Y. Comensa en la primera carte: "raas". E finex la derrera carte: "et sic est finis *Reportori doctissimi viri domini Petri, utriusque iuris doctoris egregii*, any .M.CCC.LX."

19. *lf.4r.* Item, altre libre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro blanch, ab dos gaffets, ab los correigs de cuyro vermell e dos scudets, apellat *Bartol, Sobre la primera part de la <Digesta> Vella*. Comensa la primera carte en letres grosses: "in nomine Domini nostri Ihesu Christi". E fenex la derrera carte entre letres grosses e menudes: "*Bartholum de Saxoferrato, utriusque iuris doctorem*".

20. Item, altre libre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro vert, ab quatre gaffets, ab los correigs leonats e quatre scudets, apellat *Baldo, Sobre lo primer libre, segon e terçer del Codi*. Comensa la primera carte en letres grosses: "oportet". E fenex la derrera carte del dit libre: "per domini *Baldum de Perusio, utriusque iuris excellentissimum professorem*".

^{21,22} Bartolus de Saxoferrato, *In Digesto novo (C.I. Civ)*, en dos volums. L'explicit del primer recull parcialment la datació del manuscrit: el 26 de gener (malauradament, en desconeixem l'any).

²³ Baldus de Ubaldis, *Commentarium in quarto et quinto Codicis (C.I. Civ)*. L'explicit, però, novament datat parcialment, fa referència a un desconegut Petrus de Ratisbona (els repertoris i catàlegs consultats no el glossen): és tracta de l'autor o d'un nou copista? El còdex és datat el dimarts després de l'Epifania -desconeixem, però, l'any, que ens permetria fixar el dia amb precisió.

^{24,25} Vegeu nota 11.

²⁶ Còdex miscel·lani en què identifiquem els següents textos i autors: Baldus de Ubalis i Franciscus de Accoltius (Aretinus), poeta i jurista.

²⁷ Johannes da Imola, canonista i civilista italià (†1436), és autor, entre d'altres textos, d'una *Lectura super Decretales (C.I. Can)*; aquest text és seguit d'unes *Repetitiones* de Johannes da Anagni, jurisconsult italià (†1457).

21. Item, altre llibre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro vermell ab dos gaffets, ab los correigs vermell e dos scudets, apellat *Bartol, Sobre la primera part de la <Digesta> Nova*. Comensa la primera carte del dit llibre: "Domini pro ut vos scitis". E fenex la derrera carte del dit llibre: "die .XXVI. mensis ianuarii.⁹ Deo gracias".

22. Item, altre llibre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro vermell, ab dos gaffets e quatre correigs de cuyro vermell e tres scudets, apellat *Bartol, Sobre la derrera part de la <Digesta> Nova*. Comensa en letres grosses: "stipulacio non potest". E fenex la derrera carte del dit llibre en letres grosses: "explicit *Lectura domini Bartholi super <Digesto> Novo*".

23. Item, altre llibre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro vert, ab quatre gaffets, ab los correigs leonats e quatre scudets, apellat *Baldo, Sobre lo quart e quint libre del Codi*. Comensa la primera carte: "mos est et velut quedam religio". E fenex la derrera carte: "ffinita est lectura per me *Petrus de Ratispona*, proxima tercia feria post festum Epiphanie Deum".

24. Item, altre llibre escrit en paper, a corandells, ab posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro vermell, ab dos gaffets, ab los correigs leonats e dos scudets, apellat *Spica de Pere Brixencis per a.b.c.* Comensa *lf.4v.* en la letra .n. e finex en la letre .q. inclusivament. Comensa la primera carte en letra grossa: "Nabugadenasor". E finex la derrera carte: "sequitur verbum Raas".

25. Item, altre llibre escrit en paper, a corandells, ab les posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro groch, ab dos gaffets, ab los correigs leonats e dos scudets, apellat^s *Spica de Pere Brixencis*. Comensa a la letre .d. e finex a la letre .z.¹ Comensa la primera carte en letres grosses: "daciium daciarius". E fenex la derrera carte: "in l<ex> non absurde <Digeste> de operi .li. sequitum".

26. Item, altre llibre escrit en paper, a corandells, ab les posts nues, a forma de glosador, cubert la meytat de cuyro negre, ab dos gaffets, ab los correigs grochs e dos scudets⁴. En lo qual són escrits diversos tractats, so és *Baldo en les qüestions de les statuts*, alguns *Consells de Ffrancisco d'Arcia*, e algunes *Repeticions e Tractats*, e més avant *Lectura de Alexandre d'Ymola sobre lo títol de judicis en lo Codi*. Comensa la primera carte: "pono quod statutum". E finex en la derrera carte del dit llibre: "auctenticum hodie propter brevitatem non firmatur".

27. Item, altre llibre escrit en paper, a corandells, de forma mijana, ab posts nues, cubert la meytat de cuyro groch, ab quatre gaffets, ab les correigs negres, e quatre gaffets ab les cantoneres e gorniment de leutó, apellat *Johan d'Ymola, Sobre la primera part de les Decretals*, ab algunes *Repeticions* a la fi de *Johan de Anania*. Comensa la primera carte^v en letres grosses: "incipit prologus nove compilacionis". E fenex la derrera carte: "posset servari opinio *Hostiensis* tanquam tutor".

²⁸ Nicolaus Tedeschi (conegut en els repertoris i diccionaris com «abbas siculus»), jurista sicilià mort, curiosament, el mateix any en què és datat aquest inventari de Lluís Destorrent, el 1466, va ser professor a diferents universitats italianes, i és autor d'un conjunt d'obres centrades en el *C.I. Canonici*, entre les quals es troba aquest *Commentarium super Decretales*.

²⁹ *Recollectae* d'Antonius Mincucius de Prato Veteri († ca. 1468), jurisconsult bolonyès. Curiosament, en aquest cas, aquest nou jurista italià encara era viu en el moment de redactar l'inventari.

³⁰ Nou esment d'un text jurídic d'Antonius Mincucius de Prato Veteri i d'altres.

³¹ *Lecturae* i *Tractatus* autògrafs del difunt Lluís Destorrent, en què identifiquem autors com Johannes Petrucii de Monte Sperello († 1464), Bartolus de Saxoferrato i Baldus de Ubaldis.

³² Un nou text autògraf del difunt Destorrent.

^{33,34} *Actes, procesos i capítols de Cort*, escrits de diverses mans. L'*incipit* del segon volum, per exemple, és sobre l'epístola (*littera*) per a convocar la Cúria o Cort.

28. Item, altre libre de la forma propdite, escrit en paper, a corandells, ab posts nues, cubert la meytat de cuyro vert, ab dos gaffets, ab los correigs negres e dos scudets, apellat *Nicholau de Cicília, Sobre la primera part del segon libre de les Decretals*. Comensa la primera carte en letres grosses: "quoniam huius voluminis". E fenex la derrera carte: "sequitur nigrum scilicet exe[xe]mplum".

29. Item, altre libre de la dite forma escrit en paper^x, ab posts nues, cubert la meytat de cuyro negre, ab dos gaffets, ab los correigs negres e dos scudets, apellat *Recol·lectes Anthoni de Prato Veteri*. Comensa la *1f.5r.* primera carte: "obmissis hiis que in principio librorum". E fenex la derrera carte: "unde post mortem ipsius".

30. Item, altre libre de la mateixa forma, escrit en paper, ab posts cubertes la meytat de vert e la meytat de vermell, ab dos gaffets, ab los correigs negres, ab dos gaffets, apellat *Barbasso, Sobre les Clementines e un Tractat de cardinalibus*, ab^y *Recol·lectes del Anthoni de Prato de verborum obligationibus*. Comensa: "institutum opus tremulente egregio". E finex la derrera carte: "et eciam facit satis lecciduo siquis caucionibus".

31. Item, altre libre de la dite forma, escrit de^z mà del dit defunct, en paper, ab posts nues cubertes la meytat de cuyro blanch, ab dos gaffets, ab lo cuyro blanch e dos scudets^{aa}. En lo qual ha diverses *Lectures e Tractats*, çò és de *Johan Petrusso, Sobre lo segon, .XII. e .XIII. de la <Digesta> Vella, Tractats de duobus fratribus, de Bartol e Baldo, Tractats de eviccions* e molts altres tractats. Comensa la primera carte del dit libre: "in glosa l<ex> benignius". E fenex la derrera carte scrite: "aliqua ad iuristas spectancia videamus".

32. Item, altre libre de la dite forma, escrit de mà del dit defunct, en paper, ab posts nues cubertes la meytat de cuyro vert, ab dos gaffets, ab los correigs negres e dos scudets, apellat *Andreu de Sicília, Sobre lo títol de Rescriptis en les Decretals*. Comensa la primera carte: "tuam in vesperis textus est". E finex la derrera carte: "et in C<odici> dilecta de exces. prelatorum".

33. Item, altre libre de la dite forma, escrit de diverses mans, en paper, ab posts nues cubertes la meytat de cuyro blanch, ab dos gaffets e correigs vermells, ab dos scudets, en què ha escrits diversos *Actes de Corts e Capítols* e altres tractats. Comensa la primera carta: "tantos homines". E fenex la derrera carta scrite: "qui de mandato eiusdem hec scribi fecit et clausit".

34. Item, altre libre de la mateixa forma, escrit^{ab} de diverses mans, en paper, ab posts nues cubertes la meytat de cuyro burell, ab dos gaffets, ab los correigs vermells e dos scudets, apellat *Processos e Actes de Cort*. Comensa: "littere convocacionis prime Curie". E finex la derrera carte: "en los condats de Roselló e de Cerdanya".

310 Inventari Lluís Destorrent

³⁵

³⁶ Nou còdex autògraf de Destorrent, amb un text del jurista i poeta Franciscus de Accoltis (Aretinus).

³⁷ Nou còdex autògraf de Destorrent.

³⁸ Sembla que aquest *Repertorium per alphabetum*, també autògraf, del qual podríem afirmar gairebé amb tota seguretat que presenta un contingut jurídic, és complet: comença amb el mot «abbas» i acaba amb «zelus».

³⁹ Nou text autògraf de Destorrent.

⁴⁰ Baldus de Ubaldis, *Lectura super Infortiato (C.I. Civ)*.

35. Item, altre libre de la dite forma, scrit de diverses mans, en paper, ab posts *ff.5v.* nues, la meytat cubertes de cuyro blanch, ab dos gaffets, ab los correigs vermells e dos scudets. En lo qual és scrite la *Capitulació feta entre los cathalans e <el> Rey Johan*, e molts *Capítols e Ordinacions fetes per los Consellers de Barchinona*, e *Constitucions fetes per lo Rey en Pere*, ab algunes *Allegacions e Actes de Cort*. Comensa la primera carte: "Senyor molt alt e molt excel·lent. Inextimable és lo bén". E fenex la derrera carte scrite: "ad .XV. annos".

36. Item, altre libre de la dite forma, scrit en paper de mà del dit deffunct, ab posts nues, la meytat cubertes de cuyro groch, ab dos gaffets, ab los correigs de cuyro negre e dos scudets, apellat *Recol·lectes de Ffrancisco de Erecio sobre la primera part del primer de les Decretals*, ab^{ac} diverses *Tractats e lectures de lurs doctors*. Comensa la primera^{ad} carte del dit libre: "unam sanctam ecclesiam". E fenex la derrera carte del dit libre: "quomodo intelligatur hoc vetum ab antiquis sapiencibus".

37. Item, altre libre scrit en paper de mà del dit deffunct, de la dite forma, ab posts nues, la meytat cubertes de cuyro vermell, ab dos gaffets, ab los correigs burells e dos scudets, apellat *Recol·lectes domini Thome Dotxiis sobre la <Digesta> Nova*. Comensa la primera carte en letres grosses: "incipiunt Recol·lecte". E fenex la derrera carte: "ut vide dicta per Bar<tol> l<ex> cum filius <Digeste> de verbo<rum> obli<gacionibus> et ibi doc."

38. Item, altre libre en paper de mà del dit deffunct, de la dite forma, ab posts nues, cubertes la meytat de cuyro burell, ab dos gaffets, ab los correigs vermells e dos scudets, apellat *Reportori per .a.b.c.* Comensa la primera carte del dit libre en letres grosses: "abbas". E fenex la derrera carte en letres grosses ab la carta tota blancha: "zelus".

39. Item, altre libre scrit de mà del dit deffunct, en paper, de la dite forma, ab posts nues cubertes la meytat de cuyro vert, ab dos gaffets, ab los correigs negres e dos scudets, apellat *Recol·lectes del Barbasso sobre lo títol de constitucions e de rescrits*. Comensa la primera carte: "iniratur os". E fenex la derrera carte del dit libre scrite: "nil tamen de contingentibus obmittendo".

40. Item, altre libre de la dite forma, scrit en paper de mà del dit deffunct, ab posts nues cubertes la meytat de cuyro negre, ab un gaffet, ab lo correig vert e un scudet, tot en lo mig del dit libre, apellat *Recol·lectes de Baldo de ff.6r. Perusio sobre la Inforsada*. Comensa en letres grosses la primera carte: "incipiunt Recol·lecte excellentissimi". E fenex la derrera carte: "in glosa presumitur et ibi [...]cio creditur analiquis sic vocatus <Digesta> de re eorum qui sub tutela l<ex> magis § illud et quia ista imposicio".

⁴¹ Còdex miscel·lani «de diverses letres, entre les quals ne ha de mà del dit deffunt», en què identifiquem els següents textos i autors: Johannes da Imola, *Lectura super Clementinas (C.I. Can)*; Angelus de Perusio i Bartolus de Saxoferrato, *Disputationes* (aquest títol, però, no ha estat identificat entre les obres de l'autor); i Angelus Gambiglionus, *Recollectae super actionibus*.

⁴² Un nou còdex autògraf amb les *Recollectae super secundo libro Codicis* de Johannes Petrucii de Monte Sperello († 1464). Vegeu també nota 31.

⁴³ Dinus de Mugello, *De regulis iuris* i Albertus Gandinus, *De maleficiis*.

⁴⁴ Gencellinus de Cassanhis, *Lectura super Sexto (C.I. Can)*.

⁴⁵ Jaume de Montjuïc és conegut per les seves *Glosae seu postillae in Usaticos Barchinonensis*. L'acompanyen *Constitutiones Barchinonae* i *Actes dels pagesos de remença*.

⁴⁶ *Decretales (C.I. Can)*, «petites, portàtils, sens gloses».

⁴⁷ *Constitutiones Cataloniae*. L'incipit és en català.

⁴⁸ Només aquest còdex i un parell més (com els de les notes 51-52) no són de contingut jurídic -ja sigui de dret romano-canònic o de la legislació de caràcter nacional-. Aquest text és gramatical, concretament de Priscianus. No podem precisar més dades.

41. Item, altre libre escrit en paper, a corandells, de la dite forma, de diverses letres, entre les quals ne ha de mà del dit defunct, ab les posts nues cubertes la meytat de cuyro blanch, ab dos gaffets, ab correigs negres e dos scudets, apellat *Johan de Ymola, Sobre les Clementines*, ab algunes *Disputacions de Àngel*, e *Disputes de Bartol*, e *Recol·lectes de Àngel d'Arecio sobre les accions*. La qual comensa en la primera carte scrite en letres grosses: "abbates". E fenex la derrera carte: "et sic illa iura".

42. Item, altre libre escrit en paper de mà del dit defunct, de la dite forma, ab les posts nues, cubertes la meytat de cuyro vert, ab dos gaffets, ab los correigs vermelles e dos scudets, apellat *Recol·lectes de Johan Patrusso sobre lo segon del Codi*. Comensa la primera carte en letres grosses: "incipiunt *Recollecte* famosissimi legum doctoris". E fenex la derrera carte: "<Digesta> de confes. l<ex> cenum .g. Iº. ego oldiadus".

43. Item, altre libre de forma maior escrit en pergamins, a corandells, ab posts cubertes de cuyro blanch, sens gaffets e correigs, apellat *Dy, Sobre les regles del Sisè*, e més *Umbertus de Cramona, Sobre malefficiis*. Comensa la primera carte: "premissis casibus". E finex la derrera carte: "quia risibile est posterius homine quod causatur ex principiis".

44. Item, altre libre de forma mijana escrit en pergamins, a corandells, ab cubertes engrutades, sens correigs, blaves, apellat *Gencelli, Sobre lo Sisè*. Comensa la primera carte en letres negres: "reverendo in Christo Patri". E finex la derrera carte: "ffinito libro sic laus gloria Christo".

45. Item, altre libre de forma manor, escrit en paper, ab posts cubertes de cuyro vermell, ab sinch bolletes a cascuna post, ab dos gaffets, ab los correigs vermelles e dos gaffets, apellat *Constitucions*, molts *Actes dels pagesos de remensa*, e un tros de *Lectura del Jacme de Muntjuhic*. Comensa la primera carte: "molt alt e molt excel·lent príncep". E fenex la derrera carte: "vide Bartol, in l<ex> iudiciorum <Digesta>, de acusacionibus^{ac}, a dicto libro extraxi".

46. *lf.6v.* Item, unes *Decretals* petites, portàtils, sens gloses, scrites en pergami a corandells, sens posts algunes. Comensa la primera carte: "Gregorius episcopus". E finexen la derrera carte: "quis homagium appellatur. Explicit liber iste".

47. Item, altre libre escrit en paper, de forma menor, ab posts cubertes de cuyro groch e vermell, ab dos gaffets, ab los correigs vermelles e dos scudets, apellat *Constitucions*. Comensa la primera carte: "com les *Constitucions generals de Cathalunya*". E finex la derrera carte: "extraxi a quodam libro".

48. Item, altre libre de forma menor, escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vermell, ab dos gaffets, ab los tencadors^{af} de cuyro leonat e dos scudets, apellat *Pri<s>cià*. Comensa la primera carte: "edictum in ante expositis". E finex la derrera carte: "laudibus utrusque gloriari student doctrine".

⁴⁹ Els *Furs d'Aragó* són, precisament, un exemple més de normativa de caràcter autòcton, documentat en moltes biblioteques de caràcter jurídic.

⁵⁰ *Spica sive Repertorium per alphabetum* de caràcter autògraf i contingut jurídic (hi ha una referència molt concreta a un text del canonista Petrus de Ancarano).

⁵¹ Interessantíssim esment, d'altra banda inèdit, sobre el *Corbaccio* de l'italià Giovanni Boccaccio en versió catalana (la més coneguda de les quals es deu, com és sabut, a Narcís Franc).

⁵² Aquest text sembla, per l'*incipit* ofert a la descripció notarial, un exemplar més dels testimonis en català dels textos *De virtutibus et vitiis* que circularen.

49. Item, altre libre de forma menor, escrit en pergamins, ab un corandell, ab cubertes engrutades vermelles^{as} o leonades, ab un botó, apellat *Ffurs de Aragó*. Comensa la primera carte del dit libre: "per hanc tabulam habentur dies". E fenex la derrera carte: "loco anno et die prefixis".

50. Item, altre libre de^{ah} forma mijana, escrit tot de mà del dit deffunct, en paper, ab cubertes engrutades de cuyro groch, ab quatre correigs, apellat *Spica e Report*^{ai} partit o fet per a.b.c. Comensa la terçera carte en letres grosses: "partium". E fenex la derrera carte en la derrera: "plage Petrus de Ancarrano in consiliis suis consilio 20° et 21°, foleo 17°".

51. Item, un *Cornatxo*^{ak} en vulgar, de forma menor, escrit en paper, ab posts cubertes de cuyro burell, ab dos gaffets e dos scudets. Comensa en vermell: "aquest libre se apella *Cornatxo*". Ffinex en vermell: "ffinito libro sic laus gloria Christo. Amen".

52. Item, un libret^{al} en paper, ab cubertes engrutades de cuyro blanch, ab pichs deurats emprantats, en romans escrit. Comensa lo vermell: "qui de vicis e de peccats". E finex la derrera carte: "viu e regne per tots temps. Amen".

^a appellat Volum interlineat, damunt de apellat cancel·lat.- ^b segueix cancel·lat e après.- ^c segueix cancel·lat ab posts.- ^d e ... grosses interlineat.- ^e segueix cancel·lat aqu.- ^f segueix cancel·lat ab quatre gaffets.- ^g segueix cancel·lat comensa la.- ^h segueix cancel·lat E fe<ne>x.- ⁱ segueix cancel·lat apellat.- ^k segueix cancel·lat fins la [...].- ^l de ... letres interlineat.- ^m quatre interlineat, damunt de tres cancel·lat.- ⁿ segueix cancel·lat sobre les.- ^o segueix cancel·lat de glosa <dor>.- ^p quatre interlineat, damunt de dos cancel·lat.- ^q segueix cancel·lat amen.- ^r segueix cancel·lat Ratis-[-...].- ^s segueix cancel·lat Pe<re>.- ^t segueix cancel·lat inclusiv <e>.- ^u segueix cancel·lat apel<lat>.- ^v segueix cancel·lat escrit.- ^x segueix cancel·lat a corandells.- ^y segueix cancel·lat rel.- ^z de ... deffunct interlineat.

^{aa} segueix cancel·lat apellat.- ^{ab} escrit interlineat.- ^{ac} ab ... doctors interlineat.- ^{ad} segueix cancel·lat part.- ^{ae} segueix cancel·lat extraxi.- ^{af} segueix cancel·lat leonat.- ^{ag} segueix cancel·lat ab un.- ^{ah} de interlineat, damunt de de la dite cancel·lat.- ^{ai} segueix cancel·lat Comensa la primera carte.- ^{aj} segueix cancel·lat escrit.- ^{al} segueix cancel·lat escrit.

311 Inventari Elionor, vídua d'en Francesc d'Esparsa

¹ *Llibre d'Hores de la verge Maria.*

1466, agost, 21

Inventari dels llibres relictos per Elionor, vídua de Francesc d'Esparsa, cavaller.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.11, s.n., fol. 3r.

Primo, atrobam dins la casa hon la dita deffuncta finà sos derrers dies, la qual casa^a és del senyer n'Anthoni Cavaller, causídich ...

.....

1. <Primo>, unes *Ores de la Verga Maria e de morts* scrites en pergamí, cubertes de posts cubertes de cuyro vermell, ab dos gaffets de leutó. E acaben en la primera pàgina en lo quicumque: "vult Deum". E en la penúltima: "es me".

^a segueix cancel·lat havie.

312 Inventari Flor, muller d'Arnau d'Estela

¹ *Breviarium (Liturgica)*, en mal estat de conservació (desgavellat, desordenat).

1466, novembre, 18

Inventari dels llibres relictos per Flor, muller d'Arnau d'Estela, macip de ribera.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.11, s.n., s.f.

.....

Primo, trobam una caixa de fust d'àlbert cortada, ab pany e sobrepany, sens clau, dins la qual trobam les robes sagüents, ço és...

.....

1. <Primo>, un *Breviari* scrit en pergamins, de quatre cartes lo full, ab posts, desgavallat.

¹ Augutinus, *Homeliae*. El còdex era escrit en llatí i en lletra antiga, segons la descripció del notari.

² El text més conegut d'Aegidius de Roma és, sens dubte, el seu *De regimine principum*, escrit en llatí.

³ La gran majoria de llibres de la *Gaya ciència* eren escrits en romanç, i no pas en llatí, com el que és descrit en aquest registre.

⁴ Llibre de *Sermones*.

⁵ *Evangeliarium (Biblia)*, en català.

⁶ L'esment librari més interessant de la biblioteca de Setantí és, potser, aquest referent a un text sense identificar del poeta Virgilius.

⁷ Boethius, *De consolatione Philosophiae* (no se n'especifica la llengua).

⁸ Aquest text de *Meditationes* podria ser atribuït a diversos autors.

⁹ *Septem psalmi penitentiales*, en llatí i en català.

¹⁰ *Libre d'Hores*.

¹¹ Els *Evangelia Matthaei*, amb glossa.

¹² *Orationes missarum (Liturgica)*.

1466, desembre, 24

Inventari dels llibres relictos per Jaume Setantí, ciutadà de Barcelona i senyor del castell de Calonge, al bisbat de Girona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.11, s.n., fol. 10r.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p.19.

En Barchinona, en la casa pròpia

.....

1. *lf.10r.* <Primo>, un libre escrit en pregamins, ab letra antiga, ab posts de fust cubertes de cuyro vermell lis, ab .II. gafets, apellat *Les Omelies de sent Agostí*, escrit en latí.
2. Item, un altre libre escrit en paper, sisternat de pregamí, ab cubertes de posts cubertes de cuyro vermell, escrit en latí, apellat *Egidi <de> Roma*.
3. Item, un altre libre de forma gran, escrit en paper, en latí, ab cubertes de posts burelles, apellat *De art de la Gaya sciència*.
4. Item, un libre petit escrit en pregamins, apellat *de Sermons*.
5. Item, un libre escrit en paper, ab cubertes de posts vermelles, apellat los *Evangelis*, en pla.
6. Item, un libre escrit en paper, ab cubertes de fusts, sens cuyro sino al sisternar, apellat *lo Virgili*.
7. Item, un libre escrit en paper apellat *Boeci, De consolació*.
8. Item, un libre petit escrit en paper, apellat *De meditacions*, ab cubertes engrutades.
9. Item, uns *Set salms* en pla e altres en latí, tot en un volum, ab cubertes vermelles.

.....

10. Item, unes *Ores* scrites en pregamins, en què són los *Set salms, Ofici de la Passió, Ofici de morts* e moltes altres *Oracions* e les *Meditacions de la Passió*.
11. Item, un libret petit escrit en pregamí, ab cubertes grogues, en què són los *Evangelis de sent Matheu*, glosats.
12. Item, un libre escrit en pregamins, ab cubertes verdes, de *Oracions de misses*.

Del notari barceloní Pere Bartomeu Valls, a més d'aquest testament inèdit del 1467, hem localitzat un codicil atorgat el 7 d'octubre de 1465 (AHPB. Joan Sallent, *Manual de testaments*, lligall 1, anys 1454-1475, ff. 14v-15), on ja feia donació de les seves escriptures al seu fill, Antoni Valls, si esdevenia notari; en cas contrari, passarien a d'altres fedataris. Com veiem repetidament, arxiu i biblioteca passen de forma endogàmica a un membre pròxim de la família. De la seva activitat com a escrivà conservem un total de 24 protocols, datats entre 1416 i 1466, a la secció històrica del Col·legi de Notaris.

En el nostre apèndix tenim la notícia de la compra d'unes *Constitutiones* feta per un Bartomeu Valls, notari, el 1433, que no sabem si és el mateix fedatari (148, 20).

Una *Lectura* sobre el *Doctrinale* d'Alexander de Villadei.

És significatiu que tots els seus llibres d'*ars notariae* es redueixin a la *Summa* («textum Rotlandini»), el *Tractaturi* (= *Tractatus de notulis*) i l'*Aurora* (= *Apparatus super Summa notariae*) de Rolandinus, la *Meridiana* (comentaris a l'*Aurora* rolandina) i la *Practica artis notariatus* (comentaris al *Tractaturi* rolandí) de Petrus de Unsola. Podríem dir que el nucli bàsic de la biblioteca d'un notari barceloní es redueix a aquest grup d'obres, que es poden trobar, ben sovint, per duplicat -de vegades amb exemplars més luxosos i acurats-, juntament amb *formularia* tècnics i obres d'*ars dictandi* com a complement literàrio-estilístic.

Altres còdexs de *Grammatica* i *Logica*.

1467, febrer, 16

Testament de Pere Bartomeu Valls, notari i ciutadà de Barcelona, en què disposa el llegat d'uns llibres, entre d'altres béns, a favor del seu fill Antoni Valls.

AHPB. Antoni Vinyes, *[Primum] librum testamentorum*, 1427-1480, lligall 33, fols. 132r-135r.

.....

lf.134r. Et amplius dimitto sibi <Anthonio Valls, filio meo>, librum meum vocatum Lectura Doctrinalis et omnes libros meos artis notarie, scilicet, textum Rotlandini et Tractaturi, cum omnibus glosis eiusdem, textus puta Auroram et Petrum de Unçola, Super contractibus et super Trac<ta>turi et Super iudiciis et ultimis voluntatibus, et omnes eciam libros Gramatice et Logice^a.

^a Tot l'instrument ratllat amb tres ratlles verticals.

¹ L'elevat preu que aconseguiren aquests 42 quaderns de la *Biblia* en paper, 8 lliures, ens fa pensar que devien ésser molt ben elaborats.

² El pèssim estat de conservació del protocol original impedeix la lectura correcta de gran part del document.

³ Boethius, *De consolatione Philosophiae*, en català.

⁴

⁵ Guido de Columna, *Historia destructionis Troiae*.

⁶ *Psalterium (Biblia)*, en català.

⁷ *Septem psalmi penitentiales* amb algunes *Orationes*.

⁸ Quinzena de quaderns d'*Orationes*.

⁹ Malgrat la confessió del notari, d'entre els tres llibres d'aquest registre («les noms dels quals nos sabem», va escriure), en destaca un anomenat *Llibre de la coneixença de les drogues*. Aquest còdex, no recollit en els catàlegs i repertoris consultats, podria haver pertangut, perfectament, al patrimoni librari d'un apotecari i també, curiosament, al d'un mercader (vegeu el què diem en l'anàlisi d'aquest col·lectiu).

1467, abril, 3

Encant públic dels llibres relictes per Joana.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.11, s.n., fol. 2r-2v.

- .....
1. <Primo>, .XXXXII. cisterns de la *Bliblia* scrit a corendells, en paper, de la forma maior .....VIII. lliures.
  2. *lf.2v.* Item, un libre scrit en paper de for< ma ... >^a, scrit a corendells, ab cubertes de p<osts ... E comensa en la> primera pàgina: "voleu scoltar". E en la penúltima: "jo nom se en" ..... [...]^a.
  3. Item, un altre libre scrit en paper. E és en romans e és *Boessi, De consolació*, ab les cubertes vermelles, .X. bolles <e> .II. gaffets ..... [...]^a.
  4. Item, un altre libre scrit en paper apellat *Libre de los .VII. Savis e Apol·loni* ..... [...]^a.
  5. Item, un libre scrit en paper que és les *Històries Troyanes* ..... .X. sous.
  6. Item, un *Saltiri* scrit en romens, scrit de paper cisternat de pergamí <ab> cubertes vermelles .....VIII. sous.
  7. Item, uns *Set salms*, scrits en pergamí, ab algunes *Oracions* ..... .III. sous.
  8. Item, .XIIII. cisterns scrits en paper, de *Oracions* ..... .II. sous.
  9. Item, tres llibres sotils, los noms dels quals nos sabem, entre los quals és lo *Libre de les conexeçe de drogues* ..... [...]^a.

^a el mal estat del protocol impedeix la lectura de part de l'instrument. És per això que indiquem les parts il·legibles amb [...] i les reconstruccions possibles i aclariments que faciliten la lectura amb < >.

316 Inventari Francesc d'Olivella

¹ *Psalterium (Biblia).*

1467, novembre, 12

Inventari dels llibres relictos per Francesc d'Olivella, mestre racional de la Cúria reial, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.11, s.n., fol. 2r. i l.13, s.n., fol. 3r.

En la cambra maior, qui és al cap del menjador, qui trau dues finestres sobre la carrera.

.....
Item, un mig cofre de fusta d'àlber groch, pintat e bossellat, dins lo qual atrobi les coses següents:

1. Primo, un *Psaltiri* scrit en pergamins, ab cubertes de posts cubertes de cuyro lehonat, picades, ab un tencador, ço és, mascle e dues famelles de argent.

¹ Molts d'aquests textos (el *Canticum gradum*, l'*Officium defunctorum* i els *Septem psalmi penitentiales*) formaven part, tradicionalment, dels llibres d'*Hores*.

1467, desembre, 28

Inventari dels llibres relictos per Gabriel Roig, pobre mendicant, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.12, s.n., fol. 1v.

Primo, atrobam en la casa del senyer en Luis de Spanya, vaser de la Seu, ...

.....

1. Item, .I. libre scrit en pergami de .IIII. cartes lo full, en lo qual és scrit lo *Canticum gradum e Offici de morts* e los *Set salmps*, ab cubertes de posts ab son gaffet.

¹ Aquest *incipit* ("lo primer manament...") ja ha estat testimoniats en altres versions catalanes del text *De virtutibus et vitiis*.

² Guido de Columna, *Historia destructionis Troiae*, en llatí.

³ *Evangeliarium (Biblia)*.

⁴ F. Eiximenis, *Llibre dels Àngels*. Aquest text eiximenià (inèdit, d'altra banda, com molts dels que hem testimoniats al llarg del nostre treball) no era pas propietat de Joana, sinó de Jaume Castelló, que el tenia en penyora. No sabem en concepte de què l'havia deixat en garantia perquè l'esment sembla incomplet: el notari que el va inventariar, anotà: «remeto al libre»; aquest llibre ha d'ésser un dels anomenats llibres *de deu i deig* o de comptabilitat, tan comuns en la documentació, on, segurament, devia figurar el deute concret de Castelló amb la difunta Joana. Habitualment es tractava d'un préstec monetari.

1468, maig, 25

Inventari dels llibres relictos per Joana, vídua de Francesc Formós, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.12, s.n., fol. 9v.

maig, 27

.....

1. <Primo>, un libre apellat *Vicis e Virtuts*, ab cubertes de cuyro vermell^a, ab dos tanquadors gornits ab parxes, scrit en pergamí. Qui comença en lo negre: "lo primer manament". E fineix en lo vermell: "o pia, o dulccis Maria".

2. Item, altre libre apellat *Istòries Troyanes*, en romans, scrit en paper, ab cubertes ab posts, ab sinch bolles. Comensa en la segona carta: "ad instancia". E feneix en la darrera carta: "Deo gracias".

3. Item, altre libre apellat *Los Sants Evangelis* cubert de cuyro negre, ab sinch bolles a quiscuna part, scrit en pergamí. Lo qual és glosat. E comença lo test de la primera carta: "Matheus ex Iudea". E feneix en la penúltima carta: "tanquam unica animaliam nomen in hiis".

4. Item, altre libre apellat *Libre dels Àngels*, ab cubertes de cuyro negre, ab dos tanquadors e sinch bollons a quiscuna part, scrit en paper. Lo qual comensa en la primera carta: "angelical natura". E feneix la darrera carta: "fos ya de més de .LIII. anys lo dit Jauma". Lo qual libre és d'en Jaume Castelló <e> stà <en> penyora, remeto al libre^b.

^a segueix cancel·lat obr <ades> .- ^b aquest esment sembla inacabat; possiblement faci referència a un llibre de deu i deig de la difunta.

¹ Aquest llibre de *Cròniques fins a l'adveniment de Jesucrist*, en català, de contingut històric o pseudo-històric, no ha estat identificat. Cap dels esments libraris d'aquest encant no va acompanyat del nom del comprador (excepte el de difícil interpretació de la nota 4).

² Altres catàlegs consultats també recullen com a text anònim un de *Novella constitutionis*.

³ *Constitutiones Cataloniae*. L'*explicit* ("anno secundo") recull parcialment la datació del còdex.

⁴ Odofredus, *Super tribus libris Codicis (C.I.Civ)*. No hem sabut desenvolupar l'abreviatura «Ca^o, filius» [*sic*], corresponent al comprador del còdex.

⁵ Guillelmus Durandi, *Repertorium*.

⁶ Baldus de Ubaldis, *Repertorium super apparatu Innocentii (C.I.Can)*.

Es dona la circumstància que alguns dels llibres d'aquest encant varen ésser anotats per duplicat per una errada del notari, el qual, en advertir-ho, va cancel·lar amb una línia ondulada els registres que havia repetit (que són els n°s 1,11 i 9: senyals d'atenció ^{c.d.e.}, respectivament). Fins i tot, una nota al marge esquerre en el segon dels casos ens ho recorda: «és ja en lo encant e per çò sa cancel·la».

1468, agost, 31

Encant públic dels llibres relictos per Bernat Despont, senior, jurista i ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.12, s.n., fols. 6v, 16r-19r.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 20.

.....
1. *lf.6v.* <Primo>, un libre escrit en paper, ab cubertes engrutades cubertes de pergamí, apelat *Cròniques fetas entro al sdeveniment de Ihesu Christ*. E comensa en la primera fula: "quoniam sine tempora". E feneix la dita fula: "que facta est". A la derrera carta del dit libre comensa: "diu lo mestre". E feneix: "lo manament de la mare", per . . .
.....XVI. sous, .VI.

2. Item, un libre escrit en paper en què hi són les *Constitucions novelles*, per . . .
.....XI. sous.

3. Item, Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vermell, apelat *Constitucions de Cathalunya*. E comensa en la primera fulla: "in nomine omnipotentis Patris". E feneix: "habet facere". E comença en la derrera fulla: "nostram meridialem". E feneix: "anno secundo", per . . . . .VI. lliures, .X. sous.

4. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro blanch, apellat *Odofré, Sobre los tres libres del Codi*, de poca valor. Qui comensa: "si priusquam, et cetera". E faneix lo dit libre: "qui curiam". Vendidit Ca° <*sic*> filius, per . .I. lliura^a.

5. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts sens cubertes, apelat *Reportori de mestre Guillem Duran*. E comença: "reverendo in Christo Patri", de poca valor, per . . .
.....I. lliura^b, .II. sous.

.....
lf.16r. Libres

6. Item, un libre escrit en paper, ab posts cubertes de cuyro vermell, apellat *Baldo, Sobre l'Innocent*. E comensa en la primera fulla: "eciam inferiores prelati". E feneix: "negocio videlicet nisi". E a la derrera fula comensa: "quarum libet". Et finit: "egregius hoc dicit", per . . . . .I. lliura, .XIII. sous.
.....
c

^{7.8} *Consuetudines Montispesullanis* i *Constitutiones Montispesullanis*, tots dos còdexs en llatí.

⁹ El jurista bolonyès Jacobus de Belvisio, autor d'una coneguda obra del *C.I. Civilis*, també escriví sobre *Solutiones* -sobre les quals versa aquest llibre-, *Quaestiones* i *Brocarda*.

¹⁰

¹¹

¹² Cinc lliures i mitja es van pagar per aquest còdex de *Concordantiae Bibliae*; les poques dades que ofereix la descripció notarial no ens han permès identificar-ne l'autor.

¹³ Llibre de *Medicina* en català; l'*incipit*, massa general i comú, no ens permet identificar-lo.

¹⁴

¹⁵ Tot i que la descripció d'aquest llibre no permet dir res sobre contingut i autoria, l'hem recollit per l'apreciació notarial que «par [el llibre] que sia de still romà», encara que no defineix aquesta semblança.

¹⁶ Johannes Monachus, autor de textos del *C.I. Canonici*.

¹⁷ (Ps) Beda Venerabilis, *Scintillarum liber*. És un dels molts textos atribuïts al monjo i escriptor anglès.

7. Ite, un libre poch, scrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vermell, apelat *Consuetuts de Muntpaller*. E comensa en la primera plàgina: "unus et solus est dominus Montis Pasullani". E feneix: "placiti vel". E comensa la derrera fula: "tore et videtur". E feneix: "executores", per . . . . .XI. sous.
8. Item, un altre libre scrit en pergamins, ab posts sens cuberta, apellat *Constitucions de Muntpaller*. E comensa en la primera fula: "unus solus et dominus Montis Pasullani". E faneix: "in iudicio domini". E comensa la derrera fulla: "um vel ex re sua". E feneix: "sufficiat. Amen", per . . . . .XI. sous.
9. Item, un altre libre scrit en per-*ff.16v.* gamins, ab cubertes de cuyro vert angrutades, apelat *Soluciones contrariorum domini Iacobi de Bellio Visu*. E comensa en la primera fula: "de iusticia et iure". E feneix: "infra [...]". E comença la derrera fulla: "aliquis iuravit". E faneix: "Q. omnis, et cetera", per . . . . .I. lliura.
10. Item, un altre libre scrit en pergami, ab posts cubertes de cuyro vermell, antich e de pocha valor, apelat *Constitucions de Ter[r]jol e Fu<r>s*, per . . . . .III. sous.
11. Item, un altre libre vell, scrit en paper, ab cubertes de cuyro blanch engrutades, de pocha valor, apelat *Consuetus e observançies del Regne de Aragó*, per . . . .V. sous.
12. Item, un altre libre scrit en pergamins, ab posts sens cubertes, en què és un tros de les *Concordances de la Biblia*. Qui comensa: "mala". E feneix en la primera carta: "lacerabant". E faneix lo dit libre: "et divicios dici" . . . . .V. lliures, .X. sous.
13. Item, un altre libre scrit en paper, ab cubertes de cuyre blanch angrutat, qui tracte de *Medecines*, antich e de pocha valor. Qui comensa en la primera fulla: "en nom de Déu e de la sua beneyta Mare" . . . . .V. sous.
14. Item, un altre libre scrit en paper, ab cubertes angrutades cubertes de cuyro vermell, vell <e> antich. Qui comensa en la primera fulla: "frequens sodolium". E feneix la derrera fula: "littera scripta videtur" . . . . .V. sous.
15. Item, un altre libre scrit en paper, ab cubertes de pergami, qui par que sia still romà, de pocha valor, per . . . . .III. sous.
16. Item, un altre libre scrit en pergamins, ab posts, ab cubertes de cuyro vert, apelat *Libre ff.17r. de Johan Mongo*. E comensa en la primera fulla: "virgo mundo venerabilis". E faneix: "imposibile". E comensa la derrera fulla del dit libre: "Traye januam paradisi". E faneix: "secula seculorum. Amen", per . . . . .I. lliura, .XIII. sous.
17. Item, un altre libre de pocha valor, scrit en pergami, ab posts cubertes de cuyro vermell, apellat *Citillari de Beda*. E comensa en la primera fulla: "proprio Christo". E faneix la dita fula: "per universum mundum". E comensa la derrera carta: "uberiorem intelligenciam". E feneix: "patitur", per . . . . .XV. sous.

¹⁸

¹⁹ Aegidius de Roma, *De regimine principum*. L'incipit no permet dubtar d'aquesta identificació.

²⁰ Bernat Oliver, *Excitatorium mentis ad Deum*.

Segueix repetit i cancel·lat l'esment de la nota n° 11.

²¹ El *Liber iudicum popularis* és un dels noms que va prendre el *Liber iudiciorum*, la compilació de lleis visigòtica (rebé també els noms de *Codex legum*, *Liber legum*, *Liber Gothorum*, *Lex Gothica*, etc). Precisament, es coneix un manuscrit del jutge barceloní Bonsom (Escorial Z.II.2), el títol del qual és el de *Liber iudicum popularis* i l'incipit és "ad discernendas causas iudiciorum". Aquest esment és d'un dels exemplars del *Liber iudiciorum* (sobre el ms. de El Escorial vegeu A.M.MUNDÓ, «Liber iudicum popularis», *Catalunya Romànica*.XX. *Barcelonès*, Barcelona 1995, pp. 258-260). Al nostre treball tenim també altres esments de llibres de *Lleis gòtiques* (vegeu l'índex d'obres).

²² Com s'esdevé amb el de la nota 15, aquest llibret no ens dona cap testimoni literari, però sí un de codicològic interessant: la «letra vella gòtica».

²³ Llibre, pel que sembla, amb *Repertoria* no identificats.

²⁴ Els llibres que parlen o són intitolats de *Fets eclesiàstics* (o de *Fets d'Església*, com en d'altres testimonis del nostre apèndix), els identifiquem amb els còdexs en llatí *Super factis Ecclesiae*, dels quals coneixem més d'un autor. La descripció notarial no permet precisar més dades.

^{25,27} Roffredus Beneventanus, *De ordine iudiciorum*. El segon còdex, del qual no s'especifica el títol, correspon a aquest mateix autor i pot ésser un segon exemplar d'aquesta obra, molt difosa a totes les biblioteques de contingut jurídic.

²⁶ La identificació d'aquest llibre és també problemàtica. Segons les dades de què disposem, Turpinus (s. VIII), que enlloc no és descrit com a beat, és un heroi llegendari de la cançó de *Rotllan* mort a la batalla de Roncesvalls, a qui és atribuïda una crònica llatina (l'anomenada *De gestis Karoli* del Ps. Turpinus), en la qual es narren llegendàries i meravelloses empreses dels paladins del rei carolingi Carlemany. Hi ha qui creu, a més, que l'obra formava part del *Liber sancti Iacobi*, mena de guia per als pelegrins de Sant Jaume de Galícia. Tenim, doncs, alguns elements històrics presents en el títol (les campanyes carolíngies contra els sarraïns a la península, Roncesvalls, Galícia...), però no podem assegurar que es tracti d'aquella crònica.

²⁷ Vegeu nota 25.

18. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vermell, apelat *Libellus moralis*. E comensa la primera carta del dit libre: "si diligenter voluerimus in lege domini meditori". E feneix: "decimum". E la derrera fulla comença: ".II. [...] .XVI.". E feneix: "et regnat. Amen", per . . . . .XI. sous.

19. Item, un altre libre poch, escrit en pergamins, de poca valor, ab posts cubertes de cuyro vert, apelat *De erudicione principum*. E comensa en la primera fula: "cum pars illustris ecclesie". E feneix: "requirenda sunt". E comensa la derrera carta del dit libre: "timet aliquem defecturus et". Feneix: "et complevit. Amen", per . . . . .X. sous.

20. Item, un altre libre poch, escrit en pergamins ab posts cubertes de cuyro vermell, apelat *Excitatori de la pensa a Déu*. E comensa en la primera pàgina: "reverendo *ff.17v.* in Christo Patri et Domino". E feneix: "quam ego". E la derera carta del dit libre comensa: "bantur nec incentibiliores". E feneix: "in secula seculorum. Amen", per . . . . .I. lliura, .VII. sous, .III. d . . . . .

21. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro blanch, apelat *Liber iudicum populari*. E comensa en la primera fulla: "ad discernendas causas iudiciorum". E feneix: "per cupiditatem". E comensa la derrera fulla: "in principio erat verbum". E feneix: "genum obraxim", per . . . . .I. lliura, .II. sous.

22. Item, un libret de poca valor, escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro blanch, ab letra vella gòtiga, per . . . . .III. sous. . . . .

23. Item, un altre libre de pergami, escrit en paper, tot descornat e de poca valor, que par que sien *Reportoris*, per . . . . .V. sous.

24. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vermell e *ff.18r.* de poca valor. Qui parla de *Fets ecclesiàstichs*. E comensa en la primera fulla: "per aliquem auditorem". E feneix lo dit libre: "et pastor nescit", per . . . . .V. sous.

25. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts de cuyro vert squinsat, de poca valor, apelat *Libellus de ordine iudiciorum, compo<s>itus a R<offredo> de Beneva<n>tano*, per . . . . .XVI. sous.

26. Item, un altre libre escrit en paper, de poca valor, apelat *Libre de spedimento et conversione Yspanie et Gallicie editus a beato Torpina*, per . . . . .V. sous.

27. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro blanch, appellat *Rotfré*. E comensa en la primera fulla: "si considerarem". Et finit: "et omnia sunt siliconis". E comensa la derrera fulla: "sint in Apulia dicitur de puella". Et finit: "opusculum complenvis", per . . . . .XVI. sous.

²⁸

²⁹ Pillius Medicinensis, *Quaestiones disputatae*.

³⁰ L'esment d'un *Liber dialogorum* (o d'uns *Dialogi*) sense autoria no permet precisar gaire més: són molts els textos homònims.

³¹ *Septem psalmi penitentiales*.

³² Text sobre el novè llibre del *Digestum novum*; recordem que aquest text, com molts d'altres del *C.I. Civilis*, es dividia en *libri* per a la seva exposició.

^{33,35} Una descripció conjunta d'aquests dos còdexs, «*Prima et secunda pars Hostiensis*», es refereix, pel que fa a l'autoria, i sense cap mena de dubte, a Henricus de Segusia, Hostiensis episcopus; i, si no s'especifica l'obra, com és aquest cas, generalment es fa referència a la més coneguda, la *Summa super titulis Decretalium* -també dita *Summa Hostiensis*-, i, més concretament, a la seva *prima et secunda pars*.

³⁴ *Repertorium iuris* sense especificar.

³⁵ Vegeu nota 33.

³⁶ Azo, *Summa*.

³⁷

³⁸ Alguns catàleg consultats recullen aquest text, *Suffragium monachorum*, com a obra anònima.

Segueix repetit i cancel·lat l'esment de la nota n° 9.

28. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vermell, apelat *Pere Janer*. E comensa en la primera fulla: "filium Dei unigenitum". E feneix: "emphiteosis et feudum". E comensa la derrera fulla: "postulantis". E feneix: "benedictum sit nomine Domini", per . . . . .V. sous.
29. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vert, appellat *Qüestions Pilloi*, de poca valor, per . . . . .III. sous.
30. Item, un altre libre escrit en paper, ab posts cubertes de cuyro vermell, ab claus, appellat *Liber dialogorum*, de poca valor, per . . . . .X. sous.
31. Item, un libre apelat *Set salmps*, per . . . . .I. sou.
32. *lf.18v*. Item, un libre escrit en paper, ab cubertes de posts de cuyro vert, appellat *Novè de la Digesta Nova*. E comensa en la primera fulla: "civilis constitucio". E feneix: "ex insolutu ut l <ex> .III.". E comensa la derrera fulla: "servum set dominus imperator". E feneix: "et sequentem Bartholus", per . . . . .XI. sous.
33. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro blanch, apelat *la Primera part del Hostiench*. E comensa en la primera fulla: "de Dei omnipotentis". E faneix: "satis est bene". E comensa la derrera fulla: "<ad> ministracio non speritu alium".. E faneix: "respondere sich", per . . . . .II. lliures, .XV. sous.
34. Item, un altre libre vell, antich, escrit en paper, ab cubertes angrutades cubertes de cuyro vermell, lo qual és *Reportori de dret*, de poca valor, per . . . . .V. sous.
35. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro blanch, apelat *Secunda pars Hostiencis*. E comensa en la primera fulla: "debent clerici recte iudicare". E feneix: "nisi manifeste probetur". E comensa la derrera fulla: "beatum [...]". E feneix: "imponendo", per . . . . .II. lliures, .XV. sous.
36. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vert, appellat *Summa Asonis*. E comensa en la primera fulla: "cum post in rem". E feneix: "dicitur fides propositum". E comensa la derrera fulla: "integros quia eos". E feneix: "lege assiduis", per . . . . .II. lliures, .III. sous.
37. Item, un altre libre escrit en paper, *lf.19r*. ab posts de cuyro vermell, appellat *Summa compendiosa*. E comensa en la primera fulla: "quoniam post compilacionem". E feneix: "cum capitis ambulat <Digesta>". E comensa la derrera fulla: "<Digesta> decendi et de". E feneix: "infinita secula. Amen", per . . . . .XV. sous.
38. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts sens cubertes, appellat *Suffragium monachorum*. E comensa en la primera fulla: "pone quedam mulier". E faneix: "prohibicioni ut". E comensa la derrera fulla: "tenetur imno obnoxius". E feneix: "ultima", per . . . . .V. sous.

319 Inventari Bernat Despont, *senior*

³⁹ Llibre «qui par [que] sia» d'*Usatici Barchinonae*, amb text en llatí i en català.

39. Item, un altre libret poch, ab posts cubertes de cuyre vermell, scrit en pergamins, qui par sia *Usatges de Barchinona*. E comensa: "nos Iacobus". E feneix en la primera pàgina: "capestrum ad". E comensa la derrera fulla: "nor Rey". E feneix: "desuantoria", per . . . . .I. lliura.

^a segueix cancel·lat .XV. sous.- ^b segueix cancel·lat .X.- ^c aquí és esmentat novament el llibre de la nota n° 1, però és cancel·lat amb una línia ondulada i tampoc no recull el preu.- ^d aquí és esmentat novament el llibre de la nota n° 11, però és cancel·lat amb una línia ondulada i tampoc no recull el preu; a més, una nota que apareix al marge esquerre encara ho aclareix més: és ja en lo encant e per çò sa cancel·la.- ^e aquí és esmentat novament el llibre de la nota n° 9, però és cancel·lat amb una línia ondulada i tampoc no recull el preu.

¹ Llibre d'*Epistolae* sense identificar.

² (Ps) M.T. Cicero, *Rhetorica ad Herennium* (= *Rhetorica nova*).

³

⁴ Generalment, els *Repertorium per alphabetum* són de temàtica jurídica i coneixem textos homònims de molts autors. L'*incipit* d'aquest registre, no anotat, tampoc no en facilita la identificació.

⁵ Bartholomaeus de Saliceto és autor d'una *Lectura super Codice* (C.I. Civ).

⁶ Petrus de Unsola, *Practica artis notariatus*. L'*incipit* és inconfusible.

^{7,8} *Usatici et Constitutiones Cataloniae*. El segon dels esments és un *Summarium* referit només a les *Constitutiones Cataloniae*.

⁹ Amb el nom de *Lapidarium* són conegudes algunes obres medievals que descriuen les pedres preciososes i llurs virtuts guaridores o sobrenaturals, destinades, en general, a l'ús dels metges i apotecaris (obres inspirades, la majoria, en el *Liber lapidum seu de gemmis* de Marbodus Redonensis i en el *De minerabilibus* d'Albertus Magnus). Des dels primers documents del nostre apèndix hem testimoniat la presència de *Lapidaris* (12, 22).

¹⁰ Cartipàs d'*Orthographia*.

¹¹ Aquest esment d'un llibre no identificat del poeta Virgilius, «desligat, vell e de pocha vàlua» és, juntament amb el de Cassiodorus (nota 14), el més destacat de la biblioteca de Joana.

¹² Els repertoris i catàlegs consultats no recullen cap obra sobre les *Decretales* (C.I. Can) de títol semblant. Més aviat, creiem que la descripció notarial va transcriure parcialment el títol i va oblidar el nom de l'autor, al qual seguiria el «de Ordine Predicatorum» transcrit. És possible també que el nom de l'autor no figurés en la descripció d'aquest comentari jurídic.

1469, gener, 26

Inventari dels llibres relictos per Joana, muller de Rafael Soler.

AHCB. Arxiu notarial, I.12, s.n., fol. 1r-1v.

.....
1. Primo, un librot en paper sens cubertes, qui són *Epístoles*. La primera és en lo títol: "epistolam quedam ad laudem venatorum".

2. Item, una *Retòrica Nova de Tulli* escrita en pergamins, ab cuberta de posts, de pocha vàlua.

3. Item, hun libre scrit en paper, ab cubertes de posts verdes, ab dos gaffets. Qui comense: "hunc designare modam et".

4. Item, hun libre scrit en paper, ab cubertes grogues angrutades, intitulat *Reportorem, va per^d a.b.c.*, de mala letra. Qui comensa^b en la .VIII. carta: "[...]^c". E feneix en la darrera carta: "Disputacio".

5. Item, hun libre cubert^d de posts ab cubertes vermelles, ab .III. gaffets, scrit en paper. Qui comensa: "sacrament puberent". E fenex: "reperita per dominum *Bartholomeum Saliceto*, et cetera".

6. Item, hun libre appellat *P<etrus> de Unsola, Super notulis*, scrit en paper, ab cubertes de posts negres, ab .III. gaffets. Qui comensa: "tabellionatus scriptura".

7. Item, hun altre libre scrit en paper, descornat, ab cubertes de^e angrut blanques, ab .III. corregs. Qui són los *Usatges de Cathalunya e Constitucions de Cathalunya*.

8. *l.c.f.* Item, hun *Sumari^f de les Constitucions de Cathalunya*, ab cubertes de pergami, de pocha vàlua.

9. Item, hun libre de pocha forma, ab posts verdes, scrit en pergami. Qui comensa en lo vermell: "incipit *Liber de magni lapidis composicione*". E fenex en lo vermell: "gracias ego tibi Christi".

10. Item^g, hun cartepàs de pocha forma, en paper, qui és *Ortografia*. Qui comensa: "ortografia". E feneix: "servabo bona nature".

11. Item, hun *Virgili^h* desligat, vell e de pocha vàlua, scrit en pergami, sens cubertes. Qui comensa: "arma virtusque racio". E feneix: "his aliud".

12. Item, hun libre scrit en pergami, sens cubertes, qui és segons lo títol *De ordine predicatorum super Decretalibus*.

¹³ Alguns catàlegs consultats també recullen com a obra anònima el llibre *Provinciale curiae Romanae*.

¹⁴ No és pas el primer esment d'un text de Cassiodorus (disposem de quatre testimonis de les seves *Epistolae* o *Libri variarum*: 104,13 i 164, 87,115,128). La descripció d'aquest nou còdex, però, no ens permet identificar-lo.

13. Item, hun libre poch volum, scrit en pergamins ab cubertes vermelles angrutades^l. Qui comensa^k en lo vermell: "incipit *Provinciale Romane Curie* continens provincias". E fina: "de societate christianorum et [...]orum".

14. Item, hun libre appellat *Cassiodorus* scrit en paper, ab cubertes negres, ab dos gaffets. Qui comensa en lo vermell: "incipit primus *Liber Cassiodori*, et cetera". E feneix sobre la darrera post: "vidamus aliquas laborantes, et cetera".

^a segueix cancel·lat ab.- ^b segueix cancel·lat post en la.- ^c aquest esment librari no s'acabà de completar.-

^d cubert de posts interlineat.- ^e segueix cancel·lat angu.- ^f aquest esment i els successius van marcats per nombres romans que apareixen en el marge esquerre del document: VIII, VIII, X...- ^g segueix cancel·lat altre.- ^h segueix cancel·lat delig.- ⁱ segueix cancel·lat ver.- ^k segueix cancel·lat la.

La publicació, força deficient, de CARRERES I VALLS recollia, parcialment, tant l'inventari com l'encant dels llibres de Joan Ginebret. Hem localitzat, a més, el seu testament, atorgat el 27 de setembre d'aquell any (AHPB. Miquel Franquesa, *Manual de testaments*, lligall 8, anys 1457-1480, ff. 68v-75v), pel qual deixa les seves escriptures a un notari, Dalmau Ginebret, amb qui sembla que té algun lligam familiar -desconeixem, però, el grau de parentiu-, amb algunes clàusules cautelars a favor dels seus fills. Tanmateix, a la secció històrica del Col·legi notarial de Barcelona es conserven encara 13 protocols, que testimonien la seva activitat com a notari públic, amb dates compreses entre 1441 i 1465; a més, també actuà com a escrivà del Capítol catedralici, on encara es conserven manuals.

C.BATLLE, *Las bibliotecas...*, p.27, diu que Ginebret va ésser notari i escrivà del Consell de Cent barceloní, soci d'una companyia tèxtil, i «el más influyente de los artistas hasta el punto de impedir la puesta en vigor de unas ordenanzas sobre los notarios». A més a més, sembla que va realitzar estades periòdiques a Nàpols per desplegar activitats extraprofessionals per encàrrec del municipi (cfr. la seva presència en l'obra de J.M.MADURELL I MARIMON, *Mensajeros barceloneses en la corte de Nápoles de Alfonso V de Aragón (1435-1458)*, Barcelona 1963), per la qual cosa va poder adquirir amb més facilitat alguns clàssics del seu catàleg bibliòfil. Una nota autògrafa de començament del segle XVI (ACB. Notarials, vol. 337), d'un altre bibliòfil reconegut, el també notari i arxiver reial Pere Miquel Carbonell, parla d'en Joan Ginebret com a «mestre meu».

¹ Aquesta post amb un missatge escrit en pergamí destinat a la redempció dels pecadors, potencials o efectius («exir de peccat»), no és cap excepció. N'hem trobat un bon grapat d'exemples més.

² És la *Practica artis notariatus* de Petrus de Unsola, comentari amb addicions al *Tractaturi* de Rolandinus; fou venut el 2 de juny de 1470 per 1 lliura, 3 sous i 6 diners (322, 3).

³ En alguna de les nostres identificacions hem suggerit la possibilitat, en tractar l'autoria dels esments libraris *De ultimis*, d'atribuir-los al clàssic Rolandinus. Tot i que a partir d'aquest cas no es poden extreure conclusions generals per a tots els esments semblants, aquella possibilitat que suggeríem ve confirmada per aquest exemplar. La descripció repeteix que aquest *De ultimis* és «de pocha valor», «de pocha vàlua», i veiem com a la subhasta pública és venut per 2 sous «quendam alium librum dicte *Artis notarie nuncupatum Fflores domini Rotlandini super ultimis voluntatibus*» (322, 4): la *Flos ultimarum voluntatum* rolandina.

1469, octubre, 26

Inventari dels llibres relictos per Joan Ginebret, notari, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Andreu Mir, *Plec d'inventaris*, 1466-1487, lligall 5, fols. 2v, 8r-9r.
Ed. parc. CARRERES VALLS: *El llibre...*, pp. 69-70.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, pp. 26-27.

Primo, en la casa en la qual lo dit deffunt mentre vivia habitava e la qual tenia a loguer devant la casa de la Ciutat, ço és en la sala o menjador de aquella:

.....

1. *lf.2v*. Item, una post en la qual és ficat un pregamí, escrit de letre grossa. Qui comensa en la scriptura en lletres vermelles: "*Breu doctrina per lo peccador exir de peccat*".

.....

octubre, 30

En lo retret qui solia ésser capella, après la dita cambre <qui trau finestre al pati de la dita casa>, foren atrobades les coses següents:

.....

lf.8r. Item, una post abte per tenir llibres, la qual estava penjada a la paret e en la qual eran los llibres següents:

2. Primo, hun libre escrit en paper, ab posts de fust cubertes de cuyro negre, ab sinch bolles a cada part, ab dos tanchadors e hun gaffet. E comensa la primera pàgina: "tabellionatus sciencia". E fineix la pàgina mateixa: "efficerentur". E la ultima pàgina comensa: "imperatoris". E fineix: "cum magno labore et angustia". Lo qual libre és apellat *Petrus de Unçola, Super notulis*.

3. *lf.8v*. Item, altre libre scrit en paper, a corondells, de pocha valor, ab cubertes de aluda verda, ab dos botons e bagues, apellat lo *De ultimis*, de pocha vàlua.

⁴ Amb una grafia no assenyalada, «Tarençi», per a designar Terentius, tenim un *Commentum super Comediis* d'aquest autor, de bona lletra, i se'ns esmenta el títol d'una de les seves comèdies, *Phormio*. Aquest còdex, com l'altre clàssic de la nota n° 6, presenta trets codicològics propis d'un llibre ben elaborat. Fou venut per poc més de dues lliures al llibreter Bernat Castanyer (322, 1), que també aconseguí l'altre còdex clàssic de la nota 6.

⁵ *Psalterium ad usum ecclesiae Barchinonae*.

⁶ Ovidius, *Metamorphoseos*, escrit amb metres. Fou comprat, com ja hem dit, pel llibreter Bernat Castanyer pel preu de 4 lliures, 11 sous i 1 diner (322, 2); aquest mateix llibreter comprà també l'altre clàssic que posseïa Joan Ginebret (nota 4).

^{7,8} El *Catholicon* de Johannes Balbus Januensis, en dos volums. A la subhasta aquest diccionari llatí serà adquirit per l'alt preu de 9 lliures i 6 diners per Lluís Espanya, mestre d'escolars resident aleshores a casa del Governador reial (322, 6), on possiblement donava classes de gramàtica als seus infants.

⁹ Podem pensar que aquests divuit quaderns del «Libre del Patrarcha», és a dir, de Francesco Petrarca, tot i no tenir títol, corresponen a l'obra *De remediis utriusque fortunae*, per les referències contínues a la fortuna que s'hi fan. Fou venut a l'encant públic per gairebé 2 lliures a Joan Cosida, canonge de la Seu de Barcelona (322, 5).

¹⁰ Aquest registre recull les dues formes amb què és designat el *Graecismus* d'Evrardus Bethuniensis: pel títol i pel nom de l'autor.

4. Item, hun libre apellat *Tarençi*, escrit en pregamins, de bona letre, ab posts cubertes d'orhipell, pichat, ab altre cuberta de sobre de aluda vermella per gordapols, ab hun gaffet e dos tanchadors de argent petits. Lo qual libre és de forma de quatre cartes lo full. E comensa la primera pàgina en hun títol vermell: "*Comentum super comediis Therencii*". E en letre negre de la dita primera pàgina comensa: "Terencius comicus". E ffenex en la matexa pàgina: "*Formio ex una*". La última pàgina conté en un títol de adsur: "*Formio explicit feliciter*".

5. Item, hun *Saltiri* escrit en pregamins, a corondells, ab posts de fust cubertes d'orhipell, ab sinch bolles de leutó a cascuna part, ab hun gaffet e dos tanchadors. Qui comensa la primera pàgina en lo vermell: "incipit *Psalterium feriatum secundum usum ecclesie Barchinone*". E en lo negre comensa: "venite exultemus". E fina la matexa pàgina lo derrer: "anot cavamus". La última pàgina, no acabada de escriure, comensa: "infirmirate tribulatis". E fineix: "et ista oracio debent dici post matutinas".

6. Item, altre libre apellat *Ovidi, Matamarfoseos* escrit en pregamins, ab posts de fust cubertes <de> cuyro vermell picat d'or, ab bolles e cantoneres de lautó, ab quatre gaffets e quatre tanchadors. Lo qual és scrit ab metres. E comensa en la primera pàgina ab letres negres: "in nona fert <sic> animus mutatas dicere formas". Fineix lo últim metre de la matexa pàgina: "ille deorum". E comensa la derrera pàgina no acabada: "iamque opus exhegi". E fineix: "Finito libro sic laus et gloria Christo".

7. Item, altre libre escrit en paper, cisternat de pregamí, ab posts de fusta cubertes de cuyro blanch, ab sinch bolles^b, tres tanchadors e dos gaffets de leutó. Lo qual comensa <en> la primera pàgina escrita en pregamí: *lf. 9r.* "prosodia quedam pars Gramaticis nuncupatur". E fineix la matexa pàgina: "si alie tibi vero". E la última pàgina no acabada, escrita en paper, comensa: "gouturna apiculture dicitur". E finex: "sanguinen". Lo qual libre és *la primera part del Cathalicon*.

8. Item, altre libre en què és la *Segona e última part del Ca<t>halicon*, escrit en paper, sisternat de pregamins ab semblants posts e cubertes del demunt dit. Lo qual comensa en la primera pàgina: "habel". E fina la matexa pàgina: "adebitus idem". La última pàgina no acabada, escrita en paper, comensa: "picata enim deorsum". E feneix: "de secula in seculorum".

9. Item, .XVIII. coherns del *Libre del Patrarcha* escrits en pregamins, tots cornats ab cubertes de pregamí. Comensa la primera pàgina del libre, ob ni és lo precedent cohern en què és continuada la taule del dit libre: "cum res fortunas quod hominum cogito". E fina la derrera pàgina o corondell: "merorque surriperet". E la última pàgina del derrer cohern: "fortune vulnera". E fina: "vide ergo ne et unus". Lo qual libre és escrit en pregamins.

10. Item^c, altre libre apellat *Abraart o Grassisma*.

¹¹ Aquest petit manuscrit, en paper i amb modestes cobertes de pergamí dolent, que el notari qualifica de poca vàlua, es de difícil identificació. Un text d'*Actes del rey de França* podria tractar-se tant d'una obra pseudo-històrica o literària, com d'un formulari cancelleresc d'origen estranger; l'anotació de la seva venda a l'encant, així com el preu i el comprador, ens haurien aportat dades importants a l'hora de pronunciar-nos sobre la seva autoria; malauradament, però, aquestes dades no ens consten.

11. Item, hun libre de forma petita, escrit en paper, ab cubertes de pregamí, dolent. En lo qual és escrit algunes *Actes del Rey de Ffrance*, de pocha vàlua.

^a segueix cancel·lat sich v.- ^b segueix cancel·lat gaffets e tres.- ^c aquest còdex va ésser cancel·lat pel notari que l'inventarià.

322 Encant Joan Ginebret

¹ Vegeu 321, 4.

² Vid. 321, 6.

³ Vid. 321, 2.

⁴ Vid. 321, 3.

1469, novembre, 23

Encant públic dels llibres relictes per Joan Ginebret, notari, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Andreu Mir, *Plec d'inventaris*, 1466-1487, lligall 5, fols. 32r,36r.
Ed. parc. CARRERES VALLS: *El llibre...*, p.70.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, pp. 26-27.

1470, maig, 15

1. *lf.32r.* Item^a, hun libre escrit en pregamins, ab posts de ffust cubertes de^b oripell picades, ab altra cuberta de aluda vermella per gordapolls, ab hun gaffet e dos tanchadors de argent petits. Lo qual libre és de forma de quatre cartes lo full. E comensa la primera pàgina en hun títol vermell: "*Comentum super comediis Terencii*". E en la primera pàgina de letra negra comensa: "Terencius comicus". E ffineix en la matexa pàgina: "*Formio ex una*". La última pàgina conté en un títol^c de adsur: "*Formio explicit ffeliciter*", an Bernat Castanyer, librater . . . . .II. lliures, .I. sou, .I.

2. Item, altre libre apellat *Ovidi^d*, *Matamarfoseos*, escrit en pregamins, ab posts de fust cubertes de^e cuyro vermell picat d'or, ab bolles e cantoneres de lautó, ab quatra gaffets e quatra tanchadors. Lo qual és escrit ab metres. E comensa en la primera pàgina ab letres negres: "in nona fert < sic > animus mutatas dicere formas". Fineix lo últim metra de la matexa pàgina: "ille deorum". E comensa la derrera pàgina no acabada: "iamque opus exhegi". E finex: "ffinito libro sic laus et gloria Christo", al dit Bernat Castanyer, librater . . . . .III. lliures, .XI. sous, .I.

juny, 2

3. *lf.36r.* Item, ... quendam librum·in papiris scriptum nuncupatum *Petrus de Unçola, Super notulis artis^f notarie*, precio vigintitrium solidorum et sex denariorum . . . . .
. . . . .I. lliura, .III. sous, .VI.

4. Item, quendam alium librum dicte *Artis notarie nuncupatum Fflores domini Rotlandini super ultimis voluntatibus*, precio duorum solidorum . . . . .II. sous.

322 Encant Joan Ginebret

⁵ Vid. 321, 9.

⁶ Vid. 321, notes 7 i 8.

agost, 2

5. <Item> ...quendam librum sine gornimento in quo erant .XVIII. caterni pregameney, cum cohoptis de pergameno, quiquidem liber nuncupatur *Petrarcha*. Et incipit prima pagina dicti libri: "obmisso". Precedenti caterno in quo scripta est tabula ipsius libri: "cum res fortunas quod hominum cogito". Et finit^g: "merorque", quem librum vendidit honorabili Iohanni Cosida, canonico ecclesie sedis Barchinone, precio triginta quatuor solidorum . . . . .XXXIII. sous.

6. Item, eciam quendam alium librum vocatum *Cathalicon*, in duobus voluminis, cum postis fusteyis cohopti coheri albi, scriptum in papiro cisternatum de pergameno. In uno quorum voluminum continetur *Prima pars*, et in reliquo volumine continetur *Secunda pars* dicti libri nuncupati *Cathalicon*, quequidem duo volumina dixit se vendidisse Ludovico Spanya, magistro scholarum residenti in domo domini Gubernatoris, precio novem librarum et sex denariorum . . . . . .VIII. lliures, .VI. [diners].

^a nota al marge esquerre ha pagat dit Dalmau Ginabret per lo present encant .I. sou.- ^b segueix cancel·lat cordovà.- ^c segueix cancel·lat vermell.- ^d segueix cancel·lat Mataffa.- ^e segueix cancel·lat oripell.- ^f segueix repetit artis.- ^g segueix cancel·lat dicta primera pagina.

¹ L'*incipit* ("presens opus [habet .V. partes]..."), caplletrat d'or, ens ha permès identificar aquesta *Summa de virtutibus* com l'obra de Guillelmus Peraldus. L'adquirí a l'encant en Joan Moner (324, 4). Aquest còdex és un dels 15 textos comprats per aquest procurador del monestir de Sant Jeroni [de la Murtra o de la Vall d'Hebron?]. Curiosament, mentre que en la primera descripció el còdex tenia les cobertes de cuir verd, en la segona ja són burelles (gris fosc).

² Aquest *Ordinarium missae (Liturgica)* constitueix la primera de les adquisicions del ja esmentat Joan Moner (324, 2).

³ Text de *Philosophia* sense identificar, també adquirit per Moner (324, 8).

⁴ Aquest nou text de *Philosophia*, que tampoc no hem identificat, és el un dels quatre còdexs adquirits per un prevere desconegut (324, 5), el nom del qual, en tres de les compres que va fer, es va deixar en blanc en el document original per a completar-lo; malauradament, això no va ésser així i continuem sense saber qui era el prevere comprador.

⁵ És un més dels textos comprats pel procurador Moner (324, 12).

⁶ Novament és aquell prevere desconegut el comprador d'aquest (Ps) Bonaventura, *Stimulus amoris* (324, 3). Sobre aquest títol, vegeu 89, 39.

⁷ Alexander de Halis, *Summa*. És la darrera compra del prevere desconegut (324, 9).

⁸ Un anònim *Formularium officii paenitenciarie* per a ús dels grans centres administratius de l'Església. Moner n'és el comprador (324, 11).

1469, novembre, 8

Inventari dels llibres relictes per un personatge anònim, trobats a casa de Marc Canyís, prevera i marmessor del difunt.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.12, s.n., fols. 2v-3v.
Ed.parc. MADURELL: *Docs. de archivo.1*, n° 26.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscris...*, n° 138.

Primo, atrobam dins la casa del discret mossèn March Canyís, prevera, qui era curador de la persona e béns del dit defunct....

.....

1. <Primo>, un libre escrit en paper cisternat^a de pergamí, cubertes de fust cubertes de cuyro vert, ab dos gaffets, appellat *Summa de virtuts*. E comensa: "presens opus". E acaba en un paraff: "quinto".

2. Item, un altre libre ab cubertes lehonades, escrit en paper. E comensa: "est sciendum". E feneix: "amen Deo gracias", apellat *De ordine misse*.

3. Item, altre libre escrit en paper, de^b forma de full, ab les cubertes engrutades, apellat *De philosophia*. E comensa: "primo igitur". E acaba: "quod est preterita".

4. Item, altre libre ab cubertes burelles, .V. bolles e dos gaffets, escrit en paper e cisternat de pergamí. E comensa: "philosophia est cognicio". E fenex: "exordium nunc esse ultimum".

5. Item, altre libre de forma de full, escrit en paper cisternat de pergamí, a corendells, cubertes de pergamí. E comensa: "expleta pro graciam Dei". E feneix: "ultra non crederit, et cetera".

6. Item, un libre de forma de quart, ab cubertes verdes, escrit en paper, cisternat de pergamí, appellat *f.3r. Stimulus amoris*. E comensa: "currите gentes". E feneix: "ut pupillam oculi".

7. Item, un altre libre escrit en paper, cisternat de pergamí, de forma de quart, cubertes de pergamí, appellat *Compendi de Alaxandra d'Ales*. E comensa: "incipit adop[ot]tacio". E feneix: "recipiat theologicе veritatis".

8. Item, altre libre de quart, ab les cubertes engrutades e tancadors de correig e vermelles. E comensa: "incipit *Formularium*". E feneix: "quid sperch", escrit en paper e cisternat.

⁹ Moner, novament, és el comprador d'aquesta *Summa de Logica* (324, 7).

¹⁰ Text d'*Astronomia* atribuït a Arnau de Vilanova, no identificat en els catàlegs i repertoris consultats, malgrat l'*incipit* recollit en la descripció notarial. És enregistrat a la subhasta, amb alguna petita variant, com una més de les compres d'en Moner (324, 16).

¹¹ Aquest llibre d'*Orationes* litúrgiques va acompanyat d'un text en romanç, segons testimoniat l'encant (324, 14).

¹² En Moner n'és novament el nou propietari després de comprar-lo en subhasta pública (324, 10).

¹³ *Lectura* o Comentari sobre l'Obra del «mestre de Sentències», és a dir, Petrus Lombardus. Moner n'és el comprador (324, 15).

¹⁴ En alguna ocasió ja vam testimoniar aquest *incipit* (22,8: llibre d'*Auctoritates*) i no van poder-ne precisar l'autoria. Com ja s'esdevenia amb aquell títol, amb aquest de *Vademecum* entenem un conjunt de textos i autors diversos. Moner n'és el comprador (324, 20).

^{15,16} Llibres de *Sermones* litúrgics. Moner i un llibreter anònim en són els compradors (324, 21 i 13, respectivament).

¹⁷ No hem identificat aquest llibret. Cal destacar l'ús del mot «capviva» per «caplletra» (aquest darrer mot també era emprat a l'època i així és transcrit sovint en la documentació). En Moner n'és el comprador (324, 19).

¹⁸ Un testimoni més de la difusió del *Paris e Viana*. No tenim constància que fos venut a l'encant.

¹⁹ Llibre de *Cant d'orgue*. En Moner n'és el comprador (324, 18).

²⁰ *Diurnale (Liturgica)*, amb forma codicològica d'*Hores* (s'entén de petita mesura, historiat, etcètera). No és enregistrat a l'encant.

9. Item, un libret de *Lògica*. E comensa: "diale<c>tica est ars". E feneix: "de similis ut sit", escrit en paper e cisternat.

10. Item, altre libre ab les cubertes engrutades e negres, escrit en paper de forma de quart, apellat *de mestre Arnau de Vilanova*. E comensa: "circa sagna universalia". E feneix^c: "E<n>rricus de Genuario".

11. Item, altre libre de forma de quart, ab cubertes engrutades e verdes. E comensa: "oracio sermorica". E fine^d: "non iudiget".

12. Item, altre libre de forma de quart, escrit en paper, ab les cubertes engrutades e vermelles^e. E és apellat *De fide et dilectione Dei*. Comensa: "in nomine sancte". E acaba: "per ordinem ad benivolenciam".

13. Item, altre libre descornat, de paper, antic, *1f.3v.* de forma de full, ab cubertes engrutades e vermelles, appellat *Lectura sobre lo Mestre de sentències*. E comensa: "circa prologum". E fine: "sentenciarum. Deo gracias".

14. Item, un libret petit escrit en paper^f, cisternat de pergamí, appellat *Vademecum*. E comensa: "abstinencia Geronimus". E feneix: "gloria Christo".

15. Item, altre libre petit, ab les posts engrutades, de *Sermons*. Comensa: "cum esset amaro". E fenex: "nos perducat".

16. Item, un altre libret escrit e cubert de pergamí, appellat *De sermonibus sanctorum*. Comensa: "missat de summo". E feneix: "debemus regem".

17. Item, un altre libret petit escrit en pergamí. E comensa en la primera capviva: "veniet deli". E fenex: "Luches et Iohannes".

18. Item, un libret de *Paris^g e Viana*.

19. Item, un *Cansoner de Cant d'orga* en paper. E comensa: "magnificat notat". E fenex: "atrament".

20. Item, un *Diornal* complit^h, a forma de *Ores*, escrit en pergamí e historiat, ab cubertes vermelles e dos gafets, e lo tenidor dels cordons de argent daurat.

^a cisternat de pergamí *interlineat*.- ^b de ... full *interlineat*.- ^c segueix *cancel·lat* vivat in celis.- ^d segueix *cancel·lat* per los jueus com a gent.- ^e segueix *cancel·lat* E ac<aba>: "de ordine".- ^f segueix *cancel·lat* apell<at>.- ^g segueix *repetit* de Paris.- ^h complit *interlineat*.

¹ *Flores sanctorum* no recollit a l'inventari. Aquest és el primer dels quatre còdexs comprats per un prevere desconegut, el nom del qual, en tres dels registres, es va deixar en blanc en el document original per a completar-lo, la qual cosa no es va acabar de fer (a més d'aquest, comprà els còdexs dels n°s 3,5 i 9).

² Vegeu 323, 2. En Joan Moner, procurador del monestir de Sant Jeroni [de la Murtra o de la Vall d'Hebron?], amb aquest text, adquireix un total de 15 còdexs d'aquesta biblioteca (esments n° 4, 7-8, 10-12 i 14-21), que en té una vintena.

³ Vegeu 323, 6.

⁴ Vegeu 323, 1.

⁵ Vegeu 323, 4.

⁶ *L'incipit* ("quecumque in ecclesiasticis...") confirma el títol ofert pel notari que l'inventarià: *Rationale [divinorum officiorum]*, obra de Guillelmus Durandi. Aquest testimoni no és pas el primer del nostre apèndix (vegeu, per exemple, 79,7).

⁷ Vegeu 323, 9.

⁸ Vegeu 323, 3.

⁹ Vegeu 323, 7.

324 Encant personatge anònim

¹⁰ Vegeu 323, 12.

¹¹ Vegeu 323, 8.

¹² Vegeu 323, 5.

¹³ Vegeu 323, 16.

¹⁴ Vegeu 323, 11. Com es recull després de la nota 21, «Tots los vuyt libres que stant continuats consequitine sens alguna quantitat de fora, foren liurats e venuts al dit fra Johan Moner ... per preu de .IIII. sous, .II. diners».

¹⁵ Vegeu 323, 13.

¹⁶ Vegeu 323, 10.

¹⁷ No hem identificat aquest còdex en català.

¹⁸ Vegeu 323, 19.

¹⁹ Vegeu 323, 17.

²⁰ Vegeu 323, 14.

²¹ Vegeu 323, 15.

10. Item, un altre libre petit de paper, ab les cubertes vermelles, appellat *De fide et dileccione Dei*. E comença: "in nomine sancte". E fina: "et per ordinem ab benivolenciam", al dit procurador, per . . . . . .X. sous, .X.

11. Item, un altre libre petit de paper, cisternat de pregamí, ab les cubertes vermelles, appellat *Penitencier de Roma*. E comença: "incipit *Formularium penitenciarie* quid speres a", al dit procurador . . . . . .II. sous, .III.

12. *lf.10r.* Item, un altre libre gran^b, de paper, cisternat de pergamí, ab les cubertes^c de pergamí, intitulat en la cuberta *Prosodia magistri Iohannis Durrins*. E comensa: "expleta per graciam Dei". E fina: "ultra non creverit", al dit procurador . . . . . .I. sou.

13. Item, un altre <libre> de pergamí, ab cubertes de pergamí, appellat *libre de Sermon*<*s*>. Comensa^d: "misat de summo". E fina: "debemus regem", a un librater . . . . . .I. sou, .VI.

14. Item, un altre libre petit sotil, de paper, ab cubertes^e verdes sotils. E comença: "incipit *Oracio salmodica*". E fina: "per los juheus com a gent abrivades".

15. Item, un altre libre de paper, ab les cubertes vermelles, appellat *Lectura sobre lo Mestre de sentències*. E comença: "circa prologum sentenciarum". E fina: "sentenciarum. Deo gracias".

16. Item, un altre libre de paper, ab les cubertes engrutades negres, appellat *Astronomia*. E comensa: "dicitur signa". E fina: "de Genuaro".

17. Item, un altra libre patit, de paper, *De conves Ihesús generadas*. E fina: "e quins càrrechs ordinaris ha".

18. Item, un libre de paper, *de Cant d'orgue*. <E comensa: > "magnificat atrement".

19. Item, un libre petit sotil, de pergamí, ab les cubertes verdes. E comensa: "salutem". E fina: "Marchus, Matheus et Iohannes".

20. Item, un libre appellat *Vademecum* de paper, cisternat de pregamí. Comensa: "abstinencia Iheronimus". E fina: "finito libro sic laus gloria Christo. Amen".

21. Item, un *lf.10v.* libre de paper, *de Sermons*, ab cubertes de pregamí. <E comença: > "cum essent amaro animo". E fina: "ad quam nos gloriam nostram".

Tots los vuyt llibres que stant continuats consequine sens alguna quantitat de fora, foren liurats e venuts al dit fra Johan Moner, procurador del dit monastir de Sent Gerònim, per preu de .IIII. sous, .II. <diners> . . . . . .IIII. sous, .II.

^a per tres vegades, no s'annotà el nom del comprador, però a l'original s'hi va deixar l'espai en blanc per a completar-lo.- ^b gran interlineat, damunt de petit cancel·lat.- ^c segueix cancel·lat vermelles.- ^d comensa interlineat.- ^e segueix repetit ab cubertes.

325 Inventari Pere Tarragona

^{1,2} És molt significatiu que els dos únics llibres que posseïa un hostaler com Pere Tarragona fossin aquests dos textos de gramàtica: el *Doctrinale* d'Alexander de Villadei i les *Partes* de Donatus.

1469, novembre, 29

Inventari dels llibres relictos per Pere Tarragona, hostaler, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.12, s.n., fol. 2v.

desembre, 1

Primo, un cofre de fust de poy, pintat a la valenciana, ab lo camper vermell, vell, ab son pany e clau, dins lo qual eran les coses següents:

.....

1,2. Item, un *Doctrinal* e unes *Parts* sotils.

Sembla que era el cofre d'àlber el que era propietat del germà del difunt Bonastre i no pas els còdexs que contenia (esments 1-5):

¹ Una *Consueta* era un llibre de consuetuds i costums, de pràctiques i cerimònies, d'una església o una corporació parroquial. La descripció no permet precisar més dades.

² Sembla que aquest llibre conté models de cartes o epístoles de contingut públic, a imitació dels manuals d'*ars dictandi*.

³ La intitulació papal ("Bonifacius episcopus servus servorum dei...") és l'*incipit* del *Sextus (C.I. Can)*, però aquest *incipit* difereix lleugerament del descrit en aquest esment ("Pape Bonifaci"), amb la qual cosa no podem assegurar-ne plenament la identificació.

⁴ Igualment, la poca concreció de l'*incipit* d'aquest «librot» permet relacionar-lo amb autors i còdexs de temàtica divergent.

⁵ *Llibre d'Hores*.

Igualment, sembla que era aquest nou cofre d'àlber el que era propietat d'una dona anomenada Maria i no pas el còdex que contenia:

⁶ Un *Breviarium (Liturgica)*, el bisbat d'ús del qual no s'acabà de completar a l'original.

1469, desembre, 18

Inventari dels llibres relictos per Francesc Bonastre, prevere de la Seu de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.12, s.n., fols. 1v, 4v.

Primo, atrobam en la cambra on lo dit defunct jahia ...

.....
Item, hun cofre gran d'àlber^a groch, ab son pany e clau, dins lo qual trobam las cosas següents, lo qual dixeran era del germà del defunct:

- .....
1. <Primo>, un librot ab cubertas de pergami intitulat al comensament: "incipit *Consueta*", ab letra vermella. E fenex la derrera carta: "deinde ex poli".
  2. Item, hun libre *de notas de cartas públicas*, de quatre mans de paper.
  3. Item, hun librot de paper molt sotil. Comensa: "Pape Bonifaci".
  4. Item, hun altrel librot de paper ab cubertas engrutadas. Comença: "sanctissime ac beatissime Pater".
  5. Item, hunas *Oras* de pergami, cubertas de fust negras, sens gaffets.

.....
Item, hun cofre de àlber groch, ab pany e clau, dins lo qual trobam las cosas següents, dix la dite Maria que era seu:

- .....
6. Item, hun *Breviari del bisbat* [..]^b, ab cubertas de fust cubert de vert, ab dos gaffets. Qui comensa : "notandum est", en lo negre. E fenes la derrera carta: "omnibus ora".

^a segueix cancel·lat ab son.- ^b no s'acabà d'annotar el títol però tampoc van deixar cap espai en blanc: potser el *Breviari del bisbat* al qual fa referència sigui el de Barcelona.

327 Testament Caterina, vídua d'en Jaume Colom

Llibre d'Hores que va costar a la difunta Caterina 10 florins «o entorn» (= 6 lliures, 10 sous).

1470, març, 18

Testament de Caterina, vídua de Jaume Colom, ciutadà de Barcelona, i filla del cavaller Francesc Bertran, pel qual llega a Jaume Colom, nét seu i hereu universal, unes Hores amb la prohibició d'alienar-les.

AHPB. Pere Pasqual, *Primus testamentorum [liber]*, 1454-1482, lligall 2, fols. 68r-69v.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 31.

.....

Item, pos a memòria que he en la heretat mia, entre les altres coses, unes *Hores* que foren del dit quondam marit meu, ab un gra d'or o canó d'or, ab dues perles. Les quals jo he comprades per mitjà de corredor e costaren-me, al parer meu, deu fflorins o entorn. Les quals he paguades de béns meus propis. Les quals dites *Hores* no puxen, per los dits meus hereus qui la dita heretat tenen tutelada, *1f.69v.* ésser alienades.

Testament inèdit. Malauradament, no hem trobat cap notícia més relacionada directament amb el notari Joan Montagut, perfectament testimoniada en d'altres documents dels manuals comuns, on apareix sovint com a comprador de llibres; tampoc no s'han conservat escriptures seves a l'AHPB.

¹ Esment genèric de tres llibres de *Dret*. Constitueix, d'altra banda, el darrer testimoni sobre l'actuació del llibreter Antoni Ramon, àlies Corró, en el nostre apèndix.

² *Breviarium ad usum diocesis Barchinonae*.

1470, juliol, 30

Testament de Joan Montagut, notari i ciutadà de Barcelona, en què recorda que Antoni Ramon, llibreter, té uns llibres seus per a vendre'ls, i que Vicenç Ermengol, corredor, li'n deu un altre.

AHPB. Antoni Joan, *Primus liber testamentorum...*, 1447-1489, lligall 18, fols. 156v-159r.

.....

1. *lf.159r.* Item, té n'Anthoni Ramon, librater, los quals li he comanats per a vendre, tres llibres de *Dret* segons són entitolats de ma mà.

.....

2. Item, deu en Vicens Armengoll, corredor, [...]ª. Item més, un *Breviari de Barchinona*.

ª *segueix dos vestits de bristo de dona, altra cota de vemelot de seda e més un jugo nou, d'interès nul per a la nostra recerca, per la qual cosa l'hem col·locat entre claudàtors.*

^{1,2} Boethius, *De consolatione Philosophiae* i (Ps) Eiximenis, *Doctrina compendiosa*.

³ Un nou exemplar de temàtica didàctic-moral representada pels textos *De virtutibus et vitiis*. Com en el cas del Boeci, no s'especifica la llengua en què estava escrit.

1471, febrer, 9

Testament d'Hug de Llobets, canonge de la Seu de Barcelona, en què disposa dos llegats de llibres a favor dels seus nebots Miquel de Soler i Pere Gibert.

AHPB. Dalmau Ginebret, *Primus liber testamentorum, codicillorum et donacionum causa mortis*, 1463-1499, lligall 7, fols. 20-26r.

Ed.parc. MADURELL: *Mss. Eiximinians*, n° 38.

Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 141.

.....

1,2. *ff.23-23v.* Item, jaquet a mon nebot Miquel de Soler ... lo *Boeci*, *De consolació* e lo libre de *Doctrina Compendiosa fet per mestre Eximenis*.

.....

3. *lf.24v.* Item, jaquet an Pere^a Gibert, mon nebot ... lo libret appellat de *Vicis e Virtuts*.

^a segueix cancel·lat Ginbert.

330 Inventari Isabel, vídua d'en Miquel Vives

¹ *Genesis (Liturgica)*.

² La llengua d'aquesta *Summa de virtutibus* no s'especifica.

³ Les dades no permeten assegurar si es tracta del *Llibre del rei En Pere* (també dita *Crònica de Bernat Desclot*) o de la *Crònica de Pere el Cerimoniós*. En qualsevol cas, estem davant d'un text historiogràfic.

⁴ *Tobias, Matthaëus Vindocinensis*.

1471, febrer, 25

Inventari dels llibres relictos per Isabel, vídua d'en Miquel Vives, mercader, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.12, s.n., fols. 5r-5v.

Cit. AURELL-RUBIÉS: *Mercaders catalans...*, p. 246.

En lo scriptori de la dita casa són stades atrobades las coses següents:

1. Primo, un libre de paper, ab posts cubertes de cuyro vermell, ab bolles, gaffets e tanchado <r>s de lautó, scrit a corondells^a, apellat lo *Gènesi*.
2. Item, altre libre de paper sisternat de pregamí, ab posts cubertes de cuyro vermell, ab bolles petites, gaffets e tanchadors de lautó, apellat *Suma de virtuts*.
3. Item, altre libre de paper, ab posts cubertes de cuyro blau, *1f.5v.* sens bolles, ab tan <chadors [...] ^bapell > at *Canònicas del Rey en Pere dels ffra[...]*.
4. Item, un libre de pregamins, descornat, apellat *Tobies*, de pocha valor.

^a segueix cancel·lat apellat.- ^b document malmès per la humitat a la part superior; és per això que fem servir [...], i el que hem pogut reconstruir ho editem entre < >.

331 Inventari Antònia, muller d'en Pere Setantí

¹ *Partes*, Donatus.

² El *De factis et dictis memorabilibus* de Valerius Maximus fou traduït al català el 1397 per Antoni Canals.

1471, < maig >

Inventari dels llibres relictos per Antònia, muller d'en Pere Setantí, mercader, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.12, s.n., fols. 2r, 5r.

Primo, atrobam dins l'alberch de la habitació hon la dita deffuncta mentre que vivia stave e habitave ..., ço és, en la cambra hon la dita deffuncta finà sos derrers dies, les robes e béns següents, ço és:

.....

1. <Primo>, .I. libre appellat *Parts*, ab cubertes de pregamí.

.....

Item, un altre coffre semblant del prop dit <de fust, groch, ab pany e clau>, dins lo qual atrobam los béns següents:

2. Primo, un libre scrit en paper, fet a corendells, appellat *Vallerio Màximo*, en vulgar, ab posts sens gaffets. Lo qual comense en letres vermelles: "comiense primeramente".

¹ Titus Livius, *Ab urbe condita*. Per l'estructura i la transmissió textual d'aquesta obra, aquest text històric també és conegut pel títol de *Decadae* o per la seva traducció a la llengua vulgar corresponent. En aquest cas, es tracta del setè llibre, en traducció catalana.

^{2,4} No sorprèn trobar exemplars d'un *Llibre d'Ordinacions d'armades* en poder d'un mercader. La Història del dret català recull testimonis d'ordinacions navals fetes per al bon servei i govern dels estols reials. Després d'unes *Ordinacions del rei en Pere* de l'any 1340, que no foren altra cosa que un recull de normes disperses, el mateix Pere el Cerimoniós promulgà unes *Ordinacions navals d'Aragó*, la redacció de les quals fou obra del conseller del rei i almirall Bernat de Cabrera; fou el primer pas d'una legislació marítima militar i tingueren llarga durada.

³ Compendi en català de les *Constitutiones Cataloniae*.

⁵ En altres documents del nostre estudi (l'inventari del també mercader Guillem de Cabanyelles: 93,5 i el del notari Gabriel de Forest: 186,3, entre d'altres), hem testimoniat la presència del *Llibre del Consolat de Mar*, la col·lecció privada d'ordinacions, usos i costums marítics i comercials que arribà a tenir autoritat de llei.

1471, juliol, 16

Inventari dels llibres relictes per Pere Saclosa, mercader, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Andreu Mir, *Plec d'inventaris*, 1466-1487, lligall 5, fols. 6v-7r.

Ed. parc. CARRERES: *El llibre...*, pàg 71.

Ed. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 144.

Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 24, 25.

.....

1. <Primo>, un libre ab posts cubertes de cuyro blau, ab .X. bolles e .III. gaffets, de forma de full comú, scrit en paper a corondells, en vulgar cathalà, apellat lo *Setèn libre de la primera Dècada de Tito Livio*. E comensa en la letra vermella: "aquest és lo capítol de la declaració". E en la letra negra: "augur auguraments inauguracions". E acaba en la letra negra en orla, columpnas romanes, e en letra vermella: "assí acaba lo *Setèn libre de la primera Dècada de Tito Livio*".

2. Item, un altre libre ab posts cubertes de cuyro blau, ab .X. bolles e dos gafets, de forma de full comú, fi, apellat *Libre d'armades*, scrit en paper en vulgar cathalà. E comensa en la primera pàgina en letra negra: "aquesta ordinació fou feta per lo senyor Rey". E acaba: "hauria a cobrar .VIII. lliures .XVIII. sous".

3. Item, un altre libre ab posts cubertes de cuyro groch e vermell, ab .III. bolles e dos gafets, de forma de full comú, apellat *Constitucions abreujades de Cathalunya*, scrit en paper, en vulgar cathalà, no complit. E comensa en la primera pàgina de la taula en letra vermella: "compendi de les *Constitucions*". E en letra negra: "com les *Constitucions*". E acaba: "christians açò beuen".

4. Item, un altre libre ab posts cubertes de cuyro blau, ab dos gafets, de forma de quart de full comú, apellat *Libre de Ordinacions d'armades*, scrit en paper, en vulgar cathalà. E comensa en la primera pàgina: "aquesta ordinació fou feta per lo senyor Rey". E acaba: "per cascun de llur salari demunt dit .III. diners".

5. Item, un altre libre ab posts cubertes de cuyro vermell, ab deu bolles e .I. gafet, de forma de full comú, apellat *Libre de Consolat*, scrit en paper, en vulgar cathalà. E comensa en la primera pàgina: "aquesta és la elecció e stil". E acaba: "se bullen a llur coneguda".

¹ *Psalterium (Biblia)*, amb «forma de *Set salms*», segons la descripció notarial.

² Llibre d'*Orationes* en pla.

³ Aquest llibre de *Notes* d'en Pere podia contenir els més variats temes.

⁴ Tres *Septem psalmi penitentiales* i dos llibres amb alguns albarans o rebuts.

1472, maig, 19

Inventari dels llibres relictos per Pere, pastisser de Joan, lloctinent general d'Aragó i de Calàbria.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.13, s.n., fol. 1r.

Una caixa de navagar ab son pany e clau, en la qual havie...

.....

1. <Primo>, un *Saliriet* no acabat, de forme de *Set salms*, scrit en pergamins, ab los versos imperfets.
2. Item, un altre libret scrit en pergamins de diverses *Oracions*, en pla.
3. Item, unes *notes* scrites en paper, de forme de .III. cartes lo full.
4. Item, .III. *Set salms* sotils e dos librets de paper en què ha alguns albarans.

¹ La descripció notarial no ofereix cap dubte sobre la identificació d'aquest volum: la *Doctrina moral* de Nicolau Pacs, present en molts dels documents del nostre estudi.

² No hem pogut determinar amb precisió el frare autor d'aquest text *De virtutibus et vitiis* en català.

1472, juny, 25

Inventari dels llibres relictes per Francesc de Junyent, mercader, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, I.13, s.n., fols. 2r-2v, 11v-12r, 13r.
Cit. C.CARRÈRE: *Vie privée...*, pp. 284-290.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 24.
Cit. AURELL-RUBIÉS: *Mercaders catalans...*, p. 246.

En la cambra sobre la botiga

Primo, atrobam en la cambra sobre la botiga^a, los béns sagüents, ço és...

.....

1. <Primo>, un libre escrit en paper appellat *En Pax*^b escrit a colondells. Lo qual comensa en la rúbrica en letra negra: "primerament lo peràmbol del present libre". E en letra vermella en lo primer colandell: "comensa *Doctrina moral*". E en letra negra: "Ffills, hòmens". E en lo segon colandell: "és lat per atu". E feneix: "en la glòria de paradís", del derrer colandell, ab .V. bolles sens gaffets.

.....

2. Item, un libre escrit en pergamins, a colandells, ab ses posts, ab sos gafets, appellat *Vici e Virtus*. E comensa en lo principi del present libre en lo primer colandell: "aquest libre compilà .I. frare". E feneix en lo segon colandell: [...]°. E feneix en lo derrer colandell: "ffinito libro".

.....

En la cambra al costat del scriptori

Primo, atrobam en la cambra al costat del scriptori, atrobam les robes e béns sagüents, ço és:

.....

Item, un altre coffre de fust d'àlber vert e groch, ab pany, sobrepany, sens clau, dins lo qual atrobam les robes sagüents, ço és:

³ Sens dubte, un nou còdex de la *Vita Christi* de F. Eiximenis (l'autor gironí sembla també autor del text de la nota 8).

⁴ El *De civitate Dei* d'Augustinus en català (si més no, un comentari sobre aquest text).

⁵ Testimoni interessantíssim i únic en el nostre apèndix documental, d'altra banda inèdit, del *Decameron* de l'humanista florentí Giovanni Boccaccio († 1375), en la seva llengua original, l'italià. Els fragments textuais transcrits pel notari (*incipit* i *explicit*) permeten constatar-ho.

⁶
⁷ Antoni Canals, *Scipió e Aníbal*. L'*incipit* ("al molt alt senyor [don Alfonso, duc de Gandia...]") coincideix amb un altre exemplar d'aquest text del dominicà valencià (vegeu 216, 5) i l'*explicit* ("ací jau Aníbal, lo gran guerrer") amb el de dos més (vegeu 44,9 i 263,5).

⁸ Es tracta d'un nou testimoni de F. Eiximenis, el *Regiment de prínceps, de les ciutats e de la cosa pública?*

⁹ *Flores sanctorum*.

.....

3. Item, un libre escrit en paper de forma de full maior, a colandells, ab sos posts cubertes de tela vermella, ab .V. bolles, ab .III. gaffets e .III. scudets, appellat *Vita Christi*. Lo qual comensa en letra vermella: "capítol qui comensa lo pròlech". E en letra negra en lo primer colondell: "al molt honorable e discret cavaller". E feneix en lo segon colondell: "del dit gloriós. In secula seculorum. Amen".

4. Item, un altre libre escrit en paper, de forma de full maior, escrit a colandells, ab ses posts cubertes de pell negra, ab bolles, ab dos gaffets e scudets, ab cuberta de <a>luda blancha, appellat *Libre de la Ciutat de Déu*. E comensa en letra negra en lo primer colondell: "com nostre Senyor digua". E feneix en lo segon colondell: "Rey crestià e en care". E feneix en lo derrer colondell: "appar per les cròniques".

5. Item, un altre libre escrit en pergami, de forma de full maior, escrit a colandells, ab ses posts, ab cubertes de pell negra picat, appellat *Libra ff.12r. de Cameron*. E comensa en letra vermella: "comencia il libro". E en letra negra: "a vinan-[...]". Feneix en lo segon colondell: "e pruo nano e olces". E feneix: "f<lo>rentino. Deo gracias".

6. Item, <un> altre libre escrit en paper, vell, ab cubertas de posts ab pell verda, ab dos <gaffets>, compilat de moltes coses. E comensa: "en tristicia". E feneix: "finit<o> libro".

7. Item, un altre libre escrit en paper de .III. cartes lo full, ab cubertas de <posts de> pell vermella, ab son gaffet e scudet, appellat *De Sipió*. E comensa en letra vermella: "en nom de Déu sia". E en letra negra: "al molt alt Senyor". E feneix: "Aníbal lo gran guar<r>er".

8. Item, un altre libre escrit en paper de forma de full, escrit a colandells, ab posts ab cubertas de pell vermella, ab bolles, ab gaffets e scudets, appellat *Libre de Regiment*. E comensa en lo primer colondell: "en nom de Déu". E feneix en lo segon colondell: "un poch pesat". Feneix: "a Deo benedicatur".

.....

9. Item, un libre escrit en pregami, ab cubertas de posts ab cuberta de pell vermella, appellat *Flos sanctorum*.

^a segueix cancel·lat atrobam.- ^b segueix cancel·lat lo qual comensa.- ^c el protocol es troba molt malmès pels insectes i la humitat, per la qual cosa no és possible la lectura d'algunes parts del document. És per això que indiquem les parts il·legibles amb [...].

¹ F. Eiximenis, *Llibre dels Àngels*.

² *Evangeliarium (Biblia)*, en pla.

^{3,4,5} Diversos exemplars de *Llibres d'Hores de la verge Maria*. Destaquem el primer dels esments, referit a un llibre d'*Hores* de Flandes, indret europeu que va destacar en aquesta època en l'elaboració d'exemplars d'aquest tipus de text devocional-litúrgic; i el darrer dels llibres, amb caplletres daurades i una part del text escrit d'una altra mà, que va ésser realitzat per encàrrec exprés d'Angelina («a obs de la dita deffuncta»).

⁶ Còdex litúrgic notat, de *Cant*.

1472, juliol, 24

Inventari dels llibres relictos per Angelina, vídua de Guillem de Santcliment, cavaller, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, 1.13, s.n., fols. 8v, 9v-10r.
Ed.parc. MADURELL: *Docs.archivo.1*, n° 27.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 145.

En la cambre maior

.....
Item, un mix cofre petit, pintat de fulles verdes e de or, dins lo qual trobam les coses següents:

.....
1. *lf.8v.* <Primo>, hun libre de paper, ab cubertes^a de cuyro negre ab deu bolles, apellat *Libre dels Àngells*. Comensa la primera carta: "molt honorable e molt savi cavaller". E comensa la derrera carta: "ara vos dull com ser mera Anticrist".

.....
lf.9v. En la recambre contigüe a la cambre maior, en la qual recambre la deffuncta és morta, trobam les coses següents:

.....
2. Item, hun libre cubert de vermell intitulat *Evangelis*, en pla. Comensa la primera pàgina de la primera carta escrita de vermelló: "comensen les rúbriques de las dominicas". E comensa la derrera carta: "desig les boca dels quals", scrit en paper.

3. Item, unes *Hores de Flandes* en què ha les Hores de la Creu de nostre Dona, segons de Roma, e los *Set samps*, ab pungant de argent deaurada, ab hun tencador, ben sotils, scrit en pergami.

4. Item, hun altre libre a manera de *Hores*, ben cornat, ab hun tencador, en què ha *Offici de la Creu*, la *Missa de nostre Dona*, los *Set samps*, en pla, e diverses altres *Oracions*, scrites en pergami.

5. Item, unes *Hores* de forma gran < d > eta, en pergamins, ab les capletres de or, en què són los *Offici de mort*, *Set samps* e lo *Offici de la creu* de altre mà escrita, ab diverses altres *Oracions*, ab dos gaffets, cubertes de cuyro leonat, a obs de la dita deffuncta.

6. *lf. 10r.* Item, quatre cuerns en què ha dues *Passies* notadas de cant, alguns *Evangelis* e altres coses a punt de cant.

^a segueix cancel·lat neg < res > .

336 Inventari Bartomeu Agustí de Maçanet

¹ Exemplar de les *Vitae sanctorum patrum* o de *Flores sanctorum* en català.

² F. Eiximenis, *Vita Christi*. Una nota al marge esquerre recull també aquest títol.

1473, gener, 4

Inventari dels llibres relictos per Bartomeu Agustí de Maçanet, mercader, ciutadà de Barcelona.

ACB. Dalmau Ginebret, *Inventarium bonorum honorabilis Bartholomei Augustini de Maçanet, quondam, civis Barchinone*, 4 gener 1473-11 febrer 1473, vol. 565, fols. 6v, 19v-20r.

Primo, atrobam un alberch situat en lo carrer de Bon Ayre, lo qual era del dit Barthomeu Augustí de Maçanet ...

.....
gener, 6

En la Cambra del cap del menjador

.....
Item, un altre cofre sens pany e clau, dins lo qual hatrobam les robes següents:
.....

1. <Primo>, un libre ab cubertes negres, ab dos gaffets, e en la una part ha quatre bolletes e en l'altre dues. E comensa la primera carta escrita en la rúbrica vermella: "*Libre de la vida dels Sants Pares*". E ffeneix: "qui mascrit de tot bé sia complit".

.....
gener, 8

En lo scriptori al peu de la scala

.....
2. Item, un libre^a ab cubertes de posts e pell negre, ab sinch bolles a quade part, cisternat ab pregamins, ab sa Rúbrica. La qual Rúbrica comença en lo vermell: "comença lo libre de *Vita Christi*". E feneix en letra negre: "ffinito libro, sit laus, et cetera".